

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วาระพัฒนาที่ ๗ : แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศ
ที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕

ชื่อเรื่อง	วาระพัฒนาที่ ๗ : แนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕
เลขประจำหนังสือ	ISBN : 978-616-399-051-8
ปีที่พิมพ์	กันยายน ๒๕๕๘
จำนวนหน้า	๖๐ หน้า
จำนวนพิมพ์	๒,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๙๖ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๙๕
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๑๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๒

คำนำ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ปฏิบัติภารกิจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ กล่าวคือ “...ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ” นอกจากการวิเคราะห์และกำหนด “วิสัยทัศน์และอนาคตประเทศไทย” สำหรับระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี ในอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการกำหนดประเด็น และแนวทางการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ แล้ว สภาปฏิรูปแห่งชาติยังได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อสนเทศ ตลอดจนประมวลความรู้ ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หยิบยกขึ้นกำหนดเป็นวาระปฏิรูปที่สำคัญ ๆ รวม ๓๗ วาระปฏิรูป และเป็นวาระพัฒนาที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากการปฏิรูปแล้ว อีก ๖ วาระพัฒนา

วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาทั้งหมด ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และได้นำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรต่อไปแล้ว

เอกสารฉบับนี้เป็นประมวลรายงานวาระพัฒนาที่ ๗ แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕ ดำเนินการโดยคณะกรรมการวิสามัญปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้จัดรวบรวมเพื่อเผยแพร่สำหรับประโยชน์สาธารณะสืบไป

สภาปฏิรูปแห่งชาติ
๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

คำนำ

รายงาน แนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ประเด็นปฏิรูป	๒
๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์	๕
๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์	๖
๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ	๑๒
๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓๒
๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์	๓๓

บรรณานุกรม ๓๔

ภาคผนวก ๓๕

ภาคผนวก ก เอกสารประกอบการพิจารณาแนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทย
เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕ ๓๖

ภาคผนวก ข คณะกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
คณะอนุกรรมาธิการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
และประเด็นอื่นด้านเศรษฐกิจ ๕๘

รายงาน

วาระพัฒนาที่ ๗ : แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕*

๑. หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจโลกกำลังอยู่ระหว่างการปรับตัวครั้งใหญ่โดยเศรษฐกิจเอเชียจะเป็นหนึ่งในผู้นำควบคู่กับอเมริกาและยุโรปซึ่งอยู่ในภาวะฟื้นฟูจากวิกฤตด้านการเงิน ทำให้ความเจริญเติบโตโลกหันไปสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในเอเชีย IMF คาดว่ากว่าร้อยละ ๔๕ ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในโลกใน ๕ ปีข้างหน้าจะมาจากประเทศในเอเชีย ทำให้ในปี ๒๕๖๓ นี้ เศรษฐกิจของเอเชียจะมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๓๘ ของผลผลิตมวลรวมของโลก (Global Gross Domestic Product) โดยการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงเนื่องจากประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี) ใช้นโยบายมองไปทางตะวันตก (Look West) ในขณะที่อินเดียประกาศใช้นโยบาย “ทำ” ไปทางตะวันออก (Act East) ซึ่งทำให้อาเซียนและประเทศไทย เป็นจุดนัดพบซึ่งมีทั้งโอกาสมหาศาลและความท้าทายซึ่งใหญ่ยิ่งที่สุดสำหรับประเทศไทยในศตวรรษที่ ๒๑ นี้

ในสถานการณ์ปัจจุบัน การจัดสรรผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นมีตัวแปรสำคัญเพิ่มขึ้นจำนวนมาก การประกาศตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี ๒๕๕๘ นับเป็นการส่งสัญญาณสำคัญให้ประเทศมหาอำนาจรับรู้ว่าคุณชนที่ร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวไม่ใช่เป็นเพียงประเทศเล็กๆ เท่านั้น โดยที่ผ่านมาความร่วมมืออาเซียนได้สร้างเสถียรภาพและความมั่นใจให้กับนักธุรกิจจากทั่วโลกในการเข้ามาในภูมิภาคและประเทศไทย ประชาคมอาเซียนจะเป็นแกนในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของเอเชียในอนาคตร่วมกับประเทศใหญ่ๆ ทั้งภายในและภายนอกเอเชีย นอกจากนี้ ประเทศไทยมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ ทั้งในระดับภูมิภาคย่อย และในระดับทวิภาคี อีกมาก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างไว้อย่างเป็นระบบเพื่อรองรับต่อการแข่งขันและความร่วมมือเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังขาดเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวที่ชัดเจนในการใช้เครื่องมือเหล่านี้ในการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจไทยอย่างเป็นระบบ ด้านระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจยังขาดความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้น ทำให้ประเทศตกอยู่เป็นสภาพที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งนอกจากจะไม่สามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศแล้วยังมีความเสี่ยงสูงในการที่จะถูกรอบโดยมหาอำนาจต่างๆ ได้

ดังนั้น ประเทศไทยควรต้องมียุทธศาสตร์เศรษฐกิจของชาติ โดยตั้งเป้าหมายของประเทศให้ชัดเจนเป็นเข็มทิศให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมมือร่วมใจกันเดินไปสู่ความวัฒนาถาวรและเหมาะสมสำหรับประเทศในอนาคต รวมทั้งมีความจำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารทางเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างพร้อมเพรียงเพื่อพาประเทศออกจากกับดักด้านต่างๆ และก้าวไปสู่จุดหมายร่วมที่รุ่งโรจน์

*รายงานนี้ศึกษาโดยคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง โดยผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติเมื่อ

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ และได้นำส่งคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

๒. ประเด็นการปฏิรูป

การปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งสำคัญๆ ในประวัติศาสตร์ของไทยล้วนเกิดจากแรงกดดันจากภายนอก ตั้งแต่ครั้งก่อตั้งประเทศสยาม พ.ศ.๑๘๒๖ การเปิดประเทศจากสนธิสัญญาเบาริ่ง ปีพ.ศ.๒๓๙๓ มาจนกระทั่งถึงวิกฤตต้มยำกุ้ง ในปี ๒๕๔๐^๑ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในภูมิภาคและในโลกที่กำลังเกิดขึ้นในครั้งนี้นำมาทำให้ประเทศไทยเป็นจุดสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง โดยประเทศไทยต้องปฏิรูปประเทศเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้และบริหารความเสี่ยงด้วย

สาเหตุสำคัญของการปฏิรูปเศรษฐกิจเกิดจากที่ตั้งของประเทศไทย ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อทางการค้า การทำธุรกิจระหว่างประเทศในเอเชียซึ่งมีประชากรมากที่สุดในโลก โดยประเทศมหาอำนาจต่างๆ ทุกประเทศได้เข้ามีส่วนร่วม และทำให้เกิดปัญหาการแบ่งสรรผลประโยชน์ ซึ่งสร้างปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองทั้งในและนอกประเทศพร้อมๆ กัน และมีผลต่อสังคมและวัฒนธรรมของประชาชน

๒.๑ การปฏิรูปแนวความคิดและวิธีการ

ที่ผ่านมาการวางแผนนั้นเป็นเรื่องของภาครัฐ โดยจะมีการให้ข้อมูลจากภาคเอกชนและภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และทำอยู่ในส่วนกลางเป็นหลัก แต่การปฏิรูปครั้งนี้ โจทย์เป็นเรื่องการพัฒนาประเทศระยะยาวเพราะจะเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยเพื่อสร้างประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชียและในโลก

การปฏิรูปครั้งนี้ ต้องระดมความรู้ความสามารถของทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่มาร่วมกันคิด ทำความเข้าใจกับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นและที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเท่าที่กำหนดรู้ได้ในขณะนี้และในขณะเดียวกัน ต้องประเมินศักยภาพ จุดอ่อนจุดแข็งของประเทศไทยเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคต ข้อมูลความรู้เหล่านี้ มีได้อยู่กับกลุ่มใด ภาคส่วนใด ภาคส่วนหนึ่ง หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

ดังนั้น ประเด็นการปฏิรูปเบื้องต้นคือการปฏิรูปวิธีการคิด ทักษะคิดและรูปแบบการดำเนินการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของพื้นที่ต่างๆ และภาคเอกชนในพื้นที่ต่าง ๆ

๒.๒ มองการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคและในโลกเพื่อปฏิรูปภายในประเทศ

ความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกจะทวีกำลังมากขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอนจนถึงแม้ผลสุดท้ายยังไม่ชัดเจน แต่ทิศทางหลักของการเปลี่ยนแปลงคือการขยายตัวและบทบาทของเอเชียกำลังเกิดขึ้นและจะเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตอย่างมากโดยเฉพาะประเทศไทยจะเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญของเส้นทางค้าและการทำธุรกิจที่กำลังจะขยายตัวในอนาคต

ประเทศมหาอำนาจต่างๆ ล้วนมองเห็นศักยภาพของทำเลที่ตั้งของประเทศไทยและจะต้องเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมต่างๆ ของประเทศเหล่านี้ ทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

ด้วยระบบเศรษฐกิจที่เป็นเศรษฐกิจเปิดทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะอยู่กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้ ดังนั้น จึงต้องศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าต้องปฏิรูปอะไรอย่างไร จึงจะทำให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็งและอยู่ในตำแหน่งที่จะได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างสง่างามและเรียบร้อย

^๑ พลายนพล คุ่มทรัพย์, ประวัติการปฏิรูปเศรษฐกิจของไทย, เสนอต่อสัมมนา “วาระการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจของสภาปฏิรูป” วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค.

วิธีคิดเช่นนี้ต่างจากวิธีคิดที่ถือประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงและปรับเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังมีอยู่ แต่เป็นการยอมรับความจริงว่าเศรษฐกิจไทยเป็นเศรษฐกิจเล็กๆ ในโลก (ร้อยละ ๐.๕ ของผลผลิตมวลรวมของเศรษฐกิจโลก) และต้องปฏิรูปเพื่อใช้ความได้เปรียบของประเทศโดยคำนึงถึงโอกาสและข้อจำกัดต่างๆ เท่าที่ประเทศเล็กๆ ประเทศหนึ่งจะทำได้โดยอาศัยความร่วมมือจากประเทศต่างๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน

๒.๓ ความจำเป็นในการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างของเศรษฐกิจไทยกำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการผลิตและเชิงพื้นที่ ในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาโครงสร้างการผลิตของไทยเกือบคงที่โดยมีภาคเกษตรประมาณร้อยละ ๑๑ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๓๑ และภาคบริการร้อยละ ๕๘ แต่ในอนาคต

โครงสร้างเศรษฐกิจจะต้องเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในภาคเกษตรซึ่งจำนวนแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญของภาคนี้จะลดลงและอายุเฉลี่ยมากขึ้นไปอีก การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร การนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านและโครงการอุดหนุนจากรัฐบาล ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ในขณะเดียวกัน ภาคอุตสาหกรรมซึ่งได้รับประโยชน์จากการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้ากำลังประสบปัญหาการแข่งขันจากค่าแรงที่ต่ำกว่าของประเทศในภูมิภาคนี้ ทำให้มีการย้ายการลงทุนออกไปประเทศอื่น ส่วนด้านการบริการนั้น มีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นโดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีบริหารข้อมูลในการบริหารด้านต่างๆ รวมทั้งการบริการที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการผลิต การจัดจำหน่ายและการบริโภคสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นทางออกใหม่สำหรับประเทศไทย เช่น การขายสินค้าเกษตรมาตรฐาน ออแกนิกส์ไปสู่ภัตตาคารหรือผู้บริโภคโดยตรงทั้งในและต่างประเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ใน ๓ ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจของไทยเริ่มโตน้อยกว่าประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งเป็นสัญญาณบอเหตุว่าเศรษฐกิจของไทยกำลังมีปัญหาด้านโครงสร้างและจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างเพื่อให้สามารถสร้างประโยชน์จากโอกาสที่กำลังเกิดขึ้นและป้องกันความเสี่ยงจากการแข่งขันของมหาอำนาจต่างๆ

๒.๔ การปฏิรูประบบการบริหารด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาตั้งแต่มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้านและการเปิดเสรีการค้า การลงทุนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเริ่มกระจายตัวสู่จังหวัดชายแดนเพราะมีการค้าขายทำธุรกิจกันมากขึ้น จังหวัดเหล่านี้ต้องการระบบการบริหารจัดการซึ่งเหมาะสมกับความต้องการในแต่ละพื้นที่ โดยให้พื้นที่ที่มีความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารด้านเศรษฐกิจ เช่น การจดทะเบียนธุรกิจ การจัดเก็บภาษี การตรวจสอบคุณภาพอาหารและยา เป็นต้น โดยส่วนกลางต่างๆ ซึ่งยังคงทำหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ก็ควรมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดเหล่านี้ก็ต้องมีทักษะทางการทูตและความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อจะช่วยให้เจรจาติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้

ระบบบริหารที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และจำเป็นต้องมีการปฏิรูปคือทำให้ระบบการบริหารปกครองของภาครัฐ ระบบการทำธุรกิจของภาคเอกชน และระบบสังคมที่อยู่ร่วมกัน มีความเหมาะสมกับสภาวะที่กำลังจะเกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น การปฏิรูปจะต้องเกิดขึ้นในทางปฏิบัติในท้องถิ่นต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของ เป้าหมายการปฏิรูปและแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปในเชิงประจักษ์ จะต้องมีการปฏิรูปในระดับพื้นที่ พื้นที่ต่างๆ จะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติต้องเป็นแผนซึ่งรวบรวมความต้องการและวิสัยทัศน์ของพื้นที่ต่างๆ ของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ รวมกับความต้องการของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมของพื้นที่ต่างๆ

๒.๕ อนุมัติโครงการโครงสร้างพื้นฐานอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ

ความไม่แน่นอนทางการเมืองและความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ทั้งภายในประเทศและกับต่างประเทศทำให้ประเทศไทยไม่สามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญๆ ที่จะต่อยอดความเจริญทางเศรษฐกิจ ในหลายปีที่ผ่านมาและกลายเป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าใน ๑๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจใหญ่ๆ ที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจของไทยเลย เช่น โครงการสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเริ่มในปี ๒๕๐๓ แต่ประสบปัญหาเกือบทุกรูปแบบซึ่งกว่าจะสำเร็จได้ในปี ๒๕๔๘ ใช้เวลาถึง ๔๕ ปี นอกจากทำให้สูญเสียโอกาสของคนไทยทั้งชาติแล้วยังทำให้ประเทศไม่พัฒนาเท่าที่ควร นับเป็นบาปที่ผู้บริหารชุดก่อนๆ ได้สร้างไว้ให้กับประเทศ ถ้าหากประเทศไทยสามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญๆ เช่น สนามบินหรือรถไฟได้เร็วกว่านี้ เศรษฐกิจของประเทศไทยน่าจะก้าวสู่อันดับต้นๆ ในโลกไปแล้วในขณะนี้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปรูปแบบวิธีการอนุมัติโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ทั้งคมนาคมขนส่ง สื่อสาร พลังงาน และน้ำ อย่างโปร่งใส รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

วิกฤตการเงินในปี ๒๕๔๐ ชี้ให้เห็นว่านอกจากโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพแล้ว โครงสร้างพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจเช่นระบบการเงินก็เป็นเรื่องสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ประเทศไทยจึงต้องพัฒนาระบบการเงินให้ทันสมัย เช่น การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบสถาบันการเงิน การส่งเสริมระบบการเงินที่เป็น Digital Banking การพัฒนาระบบการชำระเงิน (Payment System) ระบบอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate System) และการขยายเครือข่าย (สาขา) ของธนาคารพาณิชย์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเชื่อมโยงใน ASEAN เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเป็นจุดเชื่อมของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางด้านการเงินที่ทันสมัยร่วมกับฮ่องกงและสิงคโปร์ โดยสร้างบุคลากรที่มีความสามารถในด้านนี้อย่างเป็นระบบ

๒.๖ การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหลักของระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการปฏิรูปของภาคเอกชนเองจึงเป็นเรื่องสำคัญไม่น้อยกว่าการปฏิรูปของภาครัฐ ภาคเอกชนของประเทศไทย แม้มีความสำเร็จอยู่ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งสามารถขยายการค้าไปต่างประเทศได้อย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ แต่ภาคธุรกิจโดยรวมยังขาดวิสัยทัศน์และการทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมของไทยที่ชัดเจน

ที่ผ่านมา รัฐบาลจะมีการหารือร่วมกับภาคเอกชนผ่านกลไกต่างๆ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.) แม้แต่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เองก็ได้รับข้อเสนอความต้องการของภาคเอกชนตั้งแต่หลังการรัฐประหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของภาคเอกชนซึ่งรวบรวมมาจากผู้แทนของสมาคมการค้าต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่เป็นข้อเสนอในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งภาคธุรกิจถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ แต่ไม่มีการหารือกันในเรื่องของวิสัยทัศน์ระยะยาวของประเทศอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ภาครัฐและภาคเอกชนควรจะมีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลความรู้ เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

๒.๗ การปฏิรูปวิธีการทำแผนพัฒนาของประเทศ

ในปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ส่วนมากมีแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปีของตัวเอง^๒ ซึ่งทำขึ้นมาเพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณและเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของแต่ละหน่วยงาน เป้าหมายของแต่ละหน่วยงานคือการทำงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยุทธศาสตร์เหล่านี้ขาดเป้าหมายรวมของประเทศและเป้าหมายร่วมของชาติที่ชัดเจนและจับต้องได้ แต่เป็นเป้าหมายกว้าง ๆ คือการทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ดังนั้น แต่ละหน่วยงานจึงเดินหน้าไปตามทิศทางของตัวเอง ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

ประเทศไทยควรมีเป้าหมายยุทธศาสตร์ของชาติระยะยาว ๒๐ ร่วมกัน ซึ่งทุกภาคส่วนร่วมกันคิด เพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมที่จะทำให้มีการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าเดียวกัน โดยมีสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่สร้างแผนระยะปานกลาง ๕ ปี และช่วยหน่วยงานต่างๆ ทำแผนปฏิบัติการรายปีซึ่งใช้ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผน

โดยสรุป ประเด็นของการปฏิรูปเศรษฐกิจ คือ ต้องเปลี่ยนทัศนคติของการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติโดยต้องทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ด้วยการระดมข้อมูลและวิทยาการความรู้จากทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศมาสร้างแผนระยะยาวเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในภูมิภาคซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจในประเทศทั้งในเศรษฐกิจรวมและระดับพื้นที่ การปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับความต้องการที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะเป็นการแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะการอนุมัติโครงการโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้ภาคเอกชนเป็นกำลังหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากภาคเอกชนเองก็ต้องการมีความสามารถในการแข่งขันสูง การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจึงควรเริ่มจากการร่วมกันวางแผนระยะยาว เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าภาครัฐจะทำอะไร ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จะทำอะไร ทั้งนี้ เพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนควรจะต้องตั้งสถาบันยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชาติ โดยให้มีงบประมาณคิดเป็นสัดส่วนของผลผลิตภักณ์มวลรวมประชาชาติ มีการบริหารการจัดซื้อจัดจ้างการทําวิจัยจากสถาบันวิจัยหรือหน่วยงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ดีที่สุดมาใช้ในการตัดสินใจและบริหารประเทศ

๓. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

ศึกษาเอกสาร ข้อมูลทางเศรษฐกิจ รายงานผลการศึกษา เอกสารบทความ และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายสารสนเทศประกอบการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งสามารถกำหนดขอบเขตการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

- ๓.๑ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก
- ๓.๒ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ
- ๓.๓ ปัญหาและความท้าทาย

^๒ เช่น แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย ๒๕๕๕-๒๕๕๙ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงวิทยาศาสตร์ ๒๕๕๕-๑๕๕๙ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการต่างประเทศ ๔ ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๑ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย ๒๕๕๖-๒๕๖๑ แผนยุทธศาสตร์ยุติธรรม ๒๕๕๕-๒๕๖๐ เป็นต้น

๔. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์

จากการศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ พบว่าประเทศไทยประสบปัญหาที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูป โดยสรุปในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

๔.๑ ความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก

ความเปลี่ยนแปลงภายในภูมิภาคซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศไทย ใน ๕ ประเด็นสำคัญ คือ (รายละเอียดในภาคผนวก ๑)

๔.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงผู้นำเศรษฐกิจโลกโดยเอเชียมีบทบาทมากขึ้น

ประเทศในเอเชียจะมีสัดส่วนของผลผลิตทางเศรษฐกิจโลก (Global Gross Domestic Production) เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๓๘ ในปี ๒๕๖๓ จากการคาดการณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) บทบาทของเอเชียจะเพิ่มขึ้นในเวทีโลกโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ แต่การจะขึ้นมาถืออิทธิพลทางเศรษฐกิจโลกเทียบเท่ากับสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปในวงการต่างๆ เช่น เรื่องการมีอำนาจในระบบการเงินโลกที่สอดคล้องกับขนาดของเศรษฐกิจนั้น จีนและเอเชียยังต้องฟันฝ่าอุปสรรคและต้องใช้ความพยายามและความร่วมมือของประเทศอื่นๆ อีกมาก ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศเล็กแต่เป็นสมาชิกอาเซียนริเริ่มก่อตั้งกลุ่มที่ประชุมรัฐมนตรีคลังอาเซียน ซึ่งปัจจุบันได้รวมผู้ว่าการธนาคารกลางด้วยและได้รับความไว้วางใจจากหลายประเทศในการรวมกำลังของเอเชียทั้งด้านการเงินเพราะถือผลประโยชน์ของภูมิภาคเป็นที่ตั้ง

๔.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้าและธุรกิจและนโยบายของประเทศมหาอำนาจ

การที่สหภาพยุโรปและสหรัฐฯ ยังอยู่ในภาวะสร้างเสถียรภาพภายในและฟื้นตัว และพึ่งใช้นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจภายใน ทำให้การนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ลดลง ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้าโลกในหลายปีที่ผ่านมาและจะทวีความเร็วมากขึ้น เห็นได้จากการค้าระหว่างประเทศในเอเชียด้วยกัน โดยเฉพาะจากกลุ่มจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี ไปยังประเทศอื่นๆ ในเอเชียมีอัตราการเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนหลังปี ๒๕๕๑ เป็นต้นมา

นโยบายเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ เหล่านี้ เช่นกลุ่มจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี ต่างมีนโยบายสนับสนุนการค้าการลงทุนไปยังประเทศอื่นๆ ในเอเชียมากขึ้น โดยจีนมียุทธศาสตร์พื้นฐานสายไหมในอดีตทั้งทางบกและทางทะเล และตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank - AIIB) ญี่ปุ่นมีโครงการลดจำนวนประชากรลงจาก ๑๒๕ ล้านในปัจจุบันเหลือ ๙๐ ล้านในอีก ๓๕ ปี โดยประชากรจำนวนหนึ่งจะย้ายไปทำธุรกิจในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในอาเซียน เกาหลีเองก็มีนโยบายย้ายการผลิตทางอุตสาหกรรมเข้าไปที่เอเชียใต้และประเทศในอาเซียน ส่วนอินเดียก็ได้เริ่มดำเนินการตามนโยบาย “ทำไปทางตะวันออก – Act East”

ประเทศไทยและอาเซียนเป็นจุดนัดพบของกระแสความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ดังนั้น การค้าการลงทุนจากประเทศเหล่านี้กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ประเทศไทยจะต้องคิดว่าจะทำอย่างไร นักธุรกิจไทย และประชาชนไทยจึงจะได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้ การรับจ้างผลิตอย่างที่เคยทำหรือส่งสินค้าพื้นฐานด้านอาหารออก จะไม่สร้างความยั่งยืนให้กับประเทศไทยใน ๑๐ ถึง ๒๐ ปีข้างหน้า ดังนั้น ปัจจุบันนี้ประเทศไทยต้องมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการวางตำแหน่งของประเทศในอุตสาหกรรมต่างๆ และตอบคำถามว่าประเทศไทยจะได้อะไร และต้องทำอย่างไร

๔.๑.๓ การเพิ่มและพลวัตรของประชากร

ประมาณร้อยละ ๒๙ ของการเติบโตของประชากรในโลกใน ๕ ปีข้างหน้า (ประมาณ ๑๖๐ ล้านคน) จะมาจากประเทศในเอเชียใต้ โดยเฉพาะในอินเดีย บังคลาเทศ และปากีสถานซึ่งเป็นประเทศยากจน ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มประเทศที่เจริญแล้วจะมีการเพิ่มของประชากรน้อยและเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ปრაการณณ์นี้จะทำให้มีการเคลื่อนย้ายของประชากรจำนวนมหาศาลจากพื้นที่ซึ่งไม่มีการจ้างงานไปสู่พื้นที่ซึ่งมีการจ้างงานและแรงงานขาดแคลนในเอเชียอย่างที่ไม่เคยได้เห็นมาก่อน ปัญหาโรฮิงยา จึงเป็นเพียงภาพเล็กๆ ของปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในเอเชีย การเพิ่มของประชากรและการจ้างงานจะทำให้อัตราการเข้าสู่เมืองเอเชียสูงมาก และเป็นกลุ่มรายได้ปานกลางที่ใหญ่ที่สุดและมีการเติบโตมากที่สุดในโลก อันเป็นโอกาสมหาศาลที่กำลังจะเกิดขึ้นใน ๑๐ - ๒๐ ปีข้างหน้า

๔.๑.๔ ผลกระทบของเทคโนโลยีการสื่อสารต่อการทำธุรกิจ สังคม และการเมือง

การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารทำให้การทำธุรกิจทั้งในประเทศและโดยเฉพาะกับต่างประเทศง่าย สะดวกรวดเร็ว และค่าใช้จ่ายลดลงอย่างมาก วิธีการทำการค้าเปลี่ยนไป และระบบการค้ากำลังเปลี่ยนไป การเป็นจุดเชื่อมทางด้านการค้า การทำธุรกิจของไทย หมายความว่าประเทศไทยจะต้องเพิ่มความพร้อมทางด้านนี้ แต่ปัจจุบันนี้ การแข่งขันกันเองภายในประเทศทำให้ประเทศไทยโดยรวมมีประสิทธิภาพในการให้บริการทางด้านนี้ และเมื่อคิดถึงอนาคตแล้ว ความไม่พร้อมเหล่านี้กำลังจะเป็นอุปสรรคสำคัญอีกครั้งหนึ่งที่จะทำให้ประเทศไทยพลาดโอกาสสำคัญ

๔.๑.๕ ความเหลื่อมล้ำของรายได้

ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในภูมิภาคอาเซียนกำลังเป็นปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะเมื่อบางประเทศใช้วิธีการในการดักกำไรจากการทำธุรกิจในประเทศอื่นๆ ได้ ซึ่งนอกจากจะสร้างความเหลื่อมล้ำของเศรษฐกิจในภูมิภาคแล้ว ยังสร้างความไม่พอใจจากประเทศอื่นๆ ซึ่งร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค ถ้าหากไม่มีการแก้ไขให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น ประเทศที่พัฒนามากกว่าอาจมีความเสี่ยงในการที่จะถูกประเทศอื่นๆ ตั้งข้อรังเกียจในการทำธุรกิจด้วย ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ภายในประเทศต่างๆ ก็เป็นปัญหาทางการเมืองในประเทศด้วย ดังเช่นที่ประเทศไทยประสบอยู่ในปัจจุบันนี้ จากปัญหาทางเศรษฐกิจ จะกลายเป็นปัญหาทางสังคม และลุกลามไปเป็นปัญหาทางการเมือง

การเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคทั้ง ๕ ประการนี้มีผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องประเมินผลกระทบและสร้างแผนงานที่รองรับการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างเป็นระบบ

๔.๒ การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ

๔.๒.๑ การผลิตของประเทศไทย ในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา (๒๕๔๐-๒๕๕๖) มีสัดส่วนเฉลี่ยของเกษตร อุตสาหกรรมการผลิต และบริการ ประมาณร้อยละ ๑๑, ๓๑ และ ๕๘ ตามลำดับ แต่ภายในภาคการผลิตต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงมากทีเดียว การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยมีการที่น่าสนใจ ปี ๒๕๔๐เป็นต้นมา เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของ ๑๐ อุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดซึ่งมีสัดส่วน รวบรวมร้อยละ ๗๐ ของ GDP ซึ่งได้แก่

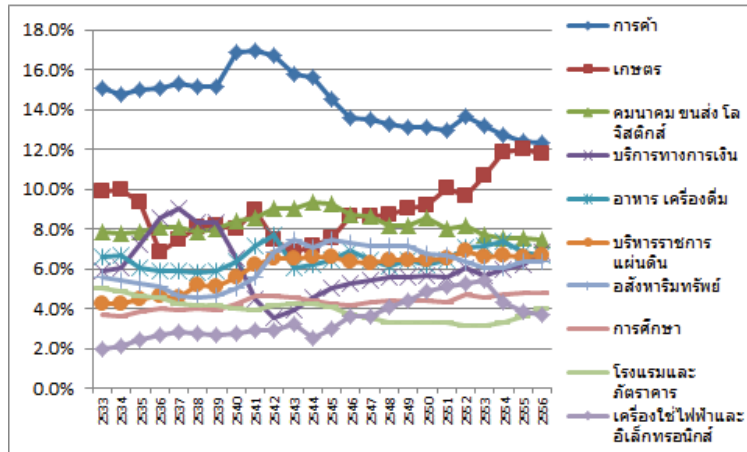
๑) อุตสาหกรรมค้าส่ง/ค้าปลีกมีสัดส่วนใหญ่ที่สุดแต่มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ ๑๖.๙ ในปี ๒๕๔๐ มาเหลือเพียงร้อยละ ๑๒.๓ ในปี ๒๕๕๖ และมีแนวโน้มลดลงต่อไป ซึ่งแสดงว่ากำไรของการค้า/ปลีก/ค้าส่งต่อหน่วยลดลง อาจเกิดจากการขยายตัวอย่างของธุรกิจค้าปลีก/ค้าส่งสมัยใหม่ (Hyper-mart) และการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต แต่ถ้าเศรษฐกิจดี คนชั้นกลางมีรายได้มากขึ้น การบริโภคสินค้าราคาแพงมีมากขึ้น สัดส่วนของกำไรของค้าขายก็จะมีมากขึ้น เช่น ในสิงคโปร์ อุตสาหกรรมนี้ มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๑๘% ของ GDP

๒) สัดส่วนของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๖.๘ ของผลผลิตมวลรวม (GDP) ของประเทศ ในปี ๒๕๔๓ มาเป็นร้อยละ ๑๒ ในปี ๒๕๕๕ และลดตัวเล็กน้อยเป็นร้อยละ ๑๑.๘ ในปี ๒๕๕๖ สาเหตุสำคัญคือ การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร นโยบายการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และจากแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านที่ไหลเข้ามาในภาคการผลิตนี้ (อย่างไม่เป็นทางการ) อย่างไรก็ตามในอนาคตการผลิตภาคเกษตรจะต้องสู้กับราคาสินค้าเกษตรที่ต่ำไม่คุ้มค่า และความต้องการแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้นในประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ เนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้เริ่มดีขึ้นจากการลงทุนซึ่งมาจากทั้งประเทศไทยและประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศจีน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสินค้าเกษตรหลายตัวนั้นประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสำคัญ ดังนั้น การพิจารณาว่าทิศทางของตลาดโลกในสินค้าต่างๆ จะเป็นอย่างไร และประเทศไทยควรจะทำเนิกรอย่างไร มิใช่เพียงแต่ดูตลาดภายในประเทศเท่านั้น

อุตสาหกรรมการขนส่งและโลจิสติกส์ ซึ่งใหญ่เป็นที่ ๓ ก็มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ ๙.๔ ในปี ๒๕๔๕ มาเหลือเพียง ร้อยละ ๗.๕ ในปี ๒๕๕๖ และมีแนวโน้มลดลงต่อไปอีก แต่ถ้าหากมีโครงสร้างพื้นฐานใหม่ๆ เกิดขึ้น การค้าขายมากขึ้น ภาคอุตสาหกรรมนี้ก็อาจจะเติบโตได้ในอนาคต

การบริการด้านการเงินนั้น รุ่งเรืองสูงสุดในปี ๒๕๓๗ และลดลงอย่างรวดเร็วมาเหลือเพียง ร้อยละ ๓.๗ แต่ค่อยๆ เพิ่มมาอย่างต่อเนื่องจนในขณะนี้มีส่วนร้อยละ ๖.๙ ของ GDP ในปี ๒๕๕๖ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อไป อุตสาหกรรมนี้จะได้อานิสงส์อย่างมากจากการค้าขายแดนซึ่งเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการให้บริการในประเทศเพื่อนบ้านด้วย

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เป็นอุตสาหกรรมที่มีวงจรค่อนข้างถี่กว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ เพราะเป็นสินค้าบริโภคจำเป็น จึงมีการผลิตค่อนข้างคงที่ ดังนั้น ในปีที่เศรษฐกิจดี สัดส่วนก็จะลดลง ในขณะที่เศรษฐกิจไม่ดีสัดส่วนก็จะสูงขึ้น เช่น ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี อุตสาหกรรมอาหารมีส่วนสูงที่สุดในปี ๒๕๔๒ (ร้อยละ ๗.๗) แล้วลดลงมาเหลือเพียงร้อยละ ๖.๒ ในปี ๒๕๕๐ แล้วเพิ่มขึ้นใหม่เป็นร้อยละ ๗.๒ ในปี ๒๕๕๓ ในช่วงวิกฤตการเงินโลก และลดลงเหลือ ร้อยละ ๖.๗ ในปี ๒๕๕๖ เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวแล้ว

รูปที่ ๑ สัดส่วนของ GDP จำแนกตามผลผลิตของ 10 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุด^๓

ในอุตสาหกรรมที่เหลืออีก ๕ อันดับนั้นอยู่ในภาคบริการเกือบทั้งหมด มีเพียงอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นที่รั้งอยู่อันดับที่ ๑๐ อุตสาหกรรมนี้มีการพัฒนาต่อเนื่องและมีสัดส่วนสูงสุดในปี ๒๕๕๓ (ร้อยละ ๕.๔) แต่ปัจจุบันปี ๒๕๕๖ ลดลงมาเหลือเพียงร้อยละ ๓.๗ และเช่นเดียวกับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ ของประเทศไทยซึ่งได้เดินมาถึงจุดเปลี่ยนสำคัญเนื่องจากค่าแรงในประเทศสูงขึ้น และค่าแรงในประเทศใหม่ในอาเซียนยังถูกอยู่ ทำให้ความได้เปรียบของประเทศไทยในเรื่องค่าแรงงานหมดไป จำเป็นต้องปรับศักยภาพของแรงงานให้สูงขึ้น

โดยรวมแล้ว ภาคบริการเป็นภาคการผลิตที่ใหญ่ที่สุดและมีการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมาหลังจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลก ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นอนาคตของประเทศไทยระยะยาว โดยภาคบริการที่เติบโตเร็วที่สุดคือ โรงแรมและภัตตาคาร บริการทางการเงิน และบริการการศึกษา ซึ่งเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๙.๗๑ ๙.๕๗ และ ๗.๒๙ ตามลำดับ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องมีแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสำคัญในการดูแลให้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นได้อย่างเหมาะสมและยังความเจริญมาสู่ประชากรในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

๔.๒.๒ การกระจายตัวของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและอัตราการเติบโตของบางจังหวัดจะเพิ่มขึ้นอย่างมากในอนาคตเมื่อพิจารณาจากความเจริญที่เกิดขึ้นในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา จะเห็นว่าจังหวัดชายแดนซึ่งมีธุรกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีการเติบโตสูงที่สุดของประเทศ และใน ๒๐ จังหวัดที่มีการเติบโตสูงที่สุดส่วนใหญ่เป็นจังหวัดชายแดน ระบบการบริหารและการปกครองจำเป็นต้องมีการกระจายตัวออกจากส่วนกลางเพื่อรองรับการเติบโตเหล่านี้ เช่น การจัดระบบบริหารการคลัง ทั้งด้านการจัดเก็บภาษี และการใช้งบประมาณ ระบบบริหารซึ่งให้อำนาจในพื้นที่สูงขึ้น และระบบบริหารเฉพาะพื้นที่ซึ่งมีลักษณะพิเศษ (เช่น ทักษะ อำนาจ ของเจ้าหน้าที่ตามพื้นที่ชายแดน) เป็นต้น (ตารางที่ ๑ อัตราการเติบโตของจังหวัดในประเทศไทย)

^๓ อาจจะไม่มีความคลาดเคลื่อนจากการที่ข้อมูลเบื้องต้นจากบัญชีรายได้ประชาชาติ เป็น Cumulative Volume Chain (CMV) ซึ่งอาจจะไม่สามารถนำข้อมูลรายสาขามาบอกกันได้โดยตรง แต่ความคลาดเคลื่อนอาจจะมีไม่มากนัก

อัตราการเติบโตของผลผลิตสูงสุด 20 จังหวัด		
	จังหวัด	เฉลี่ย 2552-2556
1	0103 - เลย	9.78%
2	0105 - มุกดาหาร	8.32%
3	0112 - อุบลราชธานี	8.16%
4	0106 - นครพนม	7.68%
5	0102 - อุตรดิตถ์	7.33%
6	0301 - ภูเก็ต	7.24%
7	0216 - พิจิตร	6.91%
8	0119 - อำนาจเจริญ	6.66%
9	0111 - ยโสธร	6.64%
10	0402 - ฉะเชิงเทรา	6.44%
11	0108 - กาฬสินธุ์	6.37%
12	0115 - สุรินทร์	6.36%
13	0214 - สุโขทัย	6.33%
14	0117 - ศรีสะเกษ	6.16%
15	0114 - บุรีรัมย์	5.80%
16	0705 - นครปฐม	5.64%
17	0107 - สกลนคร	5.54%
18	0113 - ร้อยเอ็ด	5.39%
19	0116 - มหาสารคาม	5.19%
20	0403 - ระยอง	5.18%

ตารางที่ ๑ อัตราการเติบโตของจังหวัดในประเทศไทย

๔.๓ ปัญหาและความท้าทาย

ปัญหาและความท้าทายที่ประเทศไทยประสบอยู่คือ

๔.๓.๑ การลดลงของความสามารถในการแข่งขันของไทย จากการประมาณการของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) แสดงให้เห็นว่าในอีก ๕ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะตกจากอันดับ ๒ ในอาเซียนมาเป็นอันดับที่ ๔ ตามหลังมาเลเซียและฟิลิปปินส์ (ตารางที่ ๒ ที่มาของความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกใน ๕ ปีข้างหน้า)

	2556	2562	อัตราการ	สัดส่วน	สัดส่วน	สัดส่วนของ
	(พันล้านเหรียญสหรัฐ.)		%	%	ทาง	การเติบโต
อินโดนีเซีย	870	1,231	41.44%	1.17%	0.48%	1.35%
มาเลเซีย	313	536	71.10%	0.42%	0.30%	0.83%
ฟิลิปปินส์	272	517	90.13%	0.36%	0.33%	0.92%
ไทย	387	493	27.37%	0.52%	0.14%	0.40%
สิงคโปร์	298	369	23.87%	0.40%	0.10%	0.27%
เวียดนาม	171	281	64.99%	0.23%	0.15%	0.42%
เวียดนาม	57	112	97.22%	0.08%	0.07%	0.21%
กัมพูชา	16	26	69.49%	0.02%	0.01%	0.04%
มรูโน	16	20	23.09%	0.02%	0.00%	0.01%
สปป.ลาว	11	19	73.76%	0.01%	0.01%	0.03%
อาเซียน	2,410	3,605	49.54%	3.23%	1.60%	4.47%
จีน	9,469	15,519	63.89%	12.68%	8.10%	22.65%
ญี่ปุ่น	4,899	5,433	10.92%	6.56%	0.72%	2.00%
เกาหลี	1,304	2,097	60.73%	1.75%	1.06%	2.97%
เอเชีย ต.อ.เอียงเหนือ	15,672	23,049	47.07%	20.98%	9.88%	27.62%
เอเชียใต้	2,380	3,898	63.77%	3.19%	2.03%	5.68%
เอเชียอื่น ๆ	6,732	8,856	31.55%	9.01%	2.84%	7.95%
เอเชีย	27,195	39,408	44.91%	36.41%	16.35%	45.73%
สหรัฐฯ	16,768	22,148	32.08%	22.45%	7.20%	20.14%
สหภาพยุโรป	17,512	22,328	27.50%	23.44%	6.45%	18.03%
ลาตินอเมริกา	5,749	7,469	29.93%	7.70%	2.30%	6.44%
ที่เหลือในโลก	7,476	10,054	34.49%	10.01%	3.45%	9.65%
โลก	74,699	101,406	35.75%	100.00%	35.75%	100.00%

ตารางที่ ๒: ที่มาของความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกใน ๕ ปีข้างหน้า

ที่มา: World Economic Outlook database, IMF, ตุลาคม ๒๕๕๗

๔.๓.๒ ประเทศไทยมียุทธศาสตร์จำนวนมากทั้งในระดับชาติ ระดับอุตสาหกรรม ระดับพื้นที่ ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่มีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน ทำให้ประเทศไทยขาดภาพรวมของทิศทางอนาคตที่ชัดเจน

๔.๓.๓ ขาดการพัฒนาความพร้อมด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพียงพอที่จะยกระดับประเทศไทยขึ้นมาจากประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย ทำให้แต่ละรัฐบาลมีนโยบายใหม่ที่พยายามไม่ซ้ำกับรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองอื่น

๔.๓.๔ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถเกิดบูรณาการในการดำเนินการตามเป้าหมายรวมของประเทศได้ แต่ละหน่วยงานต่างเดินหน้าตามแผนระยะยาวของตนเอง โดยมีได้คำนึงถึงแผนการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นๆ และยังเกิดการผลักระการทำงานระหว่างหน่วยงาน

๔.๓.๕ ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายกับต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน กระทรวงการต่างประเทศเป็นเสมือนผู้ประสานงานแต่เนื้องานและความรับผิดชอบอยู่กับหน่วยงานต่างๆ เมื่อเกิดปัญหาระหว่างประเทศ (ในกรณีแรงงานโรฮิงญา ซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้ง ทหาร ตำรวจ แรงงาน ศุลกากร เศรษฐกิจ และต่างประเทศ) ทำให้ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรงทำให้เกิดปัญหาสะสม

๔.๓.๖ ขาดการจัดเก็บข้อมูลเชิงลึก (Intelligence Information) ของอุตสาหกรรมต่างๆ ในตลาดโลก ซึ่งจำเป็นในการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ในอนาคตของอุตสาหกรรมเหล่านั้น

ปัญหาสำคัญสำหรับประเทศไทย นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น คือ ปัญหาด้านความไม่แน่นอนทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและนักลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เศรษฐกิจเกิดความไม่แน่นอน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องบริหารความไม่แน่นอนนี้โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระยะยาวของประเทศให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแผนปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศไทยที่สอดคล้องกัน เพื่อสร้างความพร้อมให้ประเทศไทยสามารถเผชิญสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น รัฐบาลต่าง ๆ ก็อาจจะมึนโยบายในการทำให้บรรลุเป้าหมายระยะยาวนี้ ซึ่งจะเป็นการสร้างความต่อเนื่องในการเดินไปสู่เป้า

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของไทยกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการค้ากับประเทศจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี (กลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียกำลังมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เอเชียใต้ และตะวันออกกลางกลุ่มอ่าว (Gulf Council Cooperation-GCC)

๒) กลุ่มจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี มีนโยบายมุ่งขยายธุรกิจไปประเทศด้านมหาสมุทรอินเดียมากขึ้น ในขณะที่อินเดียมีนโยบายดึงดูดการค้าการลงทุนจากกลุ่มเอเชียตะวันออก ทำให้ประเทศไทยและอาเซียนเป็นจุดนัดพบตามธรรมชาติ

๓) โครงสร้างเศรษฐกิจไทยกำลังจะต้องเปลี่ยนแปลงเพราะภาคเกษตรจะขาดแรงงานและการเข้าสู่ตลาดของจีนและอินเดีย ภาคอุตสาหกรรมก็จะหดตัวลงเนื่องจากค่าแรงในประเทศที่สูงขึ้นทำให้การลงทุนย้ายไปสู่ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ภาคบริการมีการเจริญเติบโตสูง ต้องการนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาเสริม

๔) เศรษฐกิจในประเทศถึงแม้จะมีการกระจุกตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ แต่การกระจายตัวของความเจริญสู่จังหวัดต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ ๑๐ ปี ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในจังหวัดในเขตชายแดน ต้องปรับระบบบริหารให้พื้นที่มีอำนาจในการตัดสินใจ และให้มีบุคลากรที่มีความสามารถเหมาะสมกับพื้นที่

๕) ระบบโครงสร้างการบริหารซึ่งมุ่งแต่ภายในประเทศและรวมศูนย์อยู่ส่วนกลาง ไม่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดการบริหารประเทศในขณะนี้ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบราชการหรือทำให้ระบบที่มีอยู่มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น นอกจากจะไม่พอแล้วแล้วอาจจะสร้างปัญหามากขึ้น ประเทศไทยควรปฏิรูประบบการบริหารให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในอนาคต

๖) ประเทศไทยจำเป็นต้องรวมกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการสร้างแผนระยะยาวสำหรับประเทศ ดำเนินการเพื่อให้ได้ประโยชน์จากโอกาสมหาดาศาลในครั้งนี้

๗) การดำเนินการนั้นจะเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมต่างๆ แต่ละด้าน ทั้งเกษตร อุตสาหกรรมการผลิต และบริการต่างๆ แต่ละอุตสาหกรรมมีการผลิต การตลาด การบริหารจัดการที่แตกต่างกัน และได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมใหม่ในภูมิภาคและในโลกไม่เหมือนกัน การบรรลุเป้าหมายของประเทศจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์รายอุตสาหกรรมที่ชัดเจนเพื่อให้แต่ละอุตสาหกรรมมีความสำเร็จ (หรือที่ไม่สามารถไปต่อก็ต้องหาทางเยียวยาหาทางอื่นไป) และเมื่อทุกอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมเดินไปตามเป้าหมายได้ ประเทศก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายของชาติได้

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ

ข้อเสนอของการปฏิรูปเศรษฐกิจประเทศซึ่งสถาปนาปฏิรูปได้ดำเนินการไปแล้วเป็นส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปข้างหน้า แต่โจทย์สำคัญต่อไปคือจะทำอย่างไรการปฏิรูปจึงจะเกิดขึ้นได้ ทำอย่างไรทุกภาคส่วนจึงจะช่วยกันปฏิรูปอย่างเป็นระบบเพื่อให้ประเทศไทยเดินไปข้างหน้าอย่างเป็นเอกภาพ

๕.๑ การดำเนินการของสถาปนาปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ

การปฏิรูปเศรษฐกิจของสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ รัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๗ ได้กำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ทั้งหมด ๑๑ ด้าน^๔ ซึ่งรวมถึงการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ จากการอภิปรายและระดมความคิดของสมาชิกสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ได้สรุปวาระการปฏิรูปไว้ทั้งหมด ๓๙ วาระ ซึ่งเป็นวาระการปฏิรูปที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจโดยตรงมีอยู่ทั้งหมด ๖ วาระ และรวมถึงวาระพัฒนาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การทำงานของสมาชิกสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ด้านเศรษฐกิจ ได้ให้ความสำคัญของการปฏิรูปเศรษฐกิจในสองด้านคือ ด้านเศรษฐกิจมหภาค และด้านเศรษฐกิจจริง จึงได้แบ่งคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ ออกเป็น ๒ คณะ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจการเงินและการคลัง (คณะเศรษฐกิจ ๑) ซึ่งจะดูแลการปฏิรูปเศรษฐกิจทางด้านเศรษฐกิจมหภาค โดยมีเป้าหมายการปฏิรูป ดังนี้ คือ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของประชาชน เสริมสร้างและรักษาวินัยการเงินและการคลัง เสริมสร้างธรรมาภิบาลและลดปัญญาคอรัปชั่นในภาครัฐและเอกชน และเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารราชการ และเพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปเป็นไปตามที่ได้วางไว้ คณะเศรษฐกิจ ๑ จึงได้เสนอวาระปฏิรูปและพัฒนา ดังนี้

^๔ ๑. การเมือง ๒. การบริหารราชการแผ่นดิน ๓. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ๔. การปกครองท้องถิ่น ๕. การศึกษา ๖. เศรษฐกิจ ๗. พลังงาน ๘. สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๙. สื่อสารมวลชน ๑๐. สังคม ๑๑. อื่น ๆ

ที่	วาระปฏิรูป	เรื่อง
๑	๘	การปฏิรูประบบและโครงสร้างภาษี
๒	๙	การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
๓	๑๓	การปฏิรูปการเงินฐานรากและสหกรณ์ออมทรัพย์
๔	วาระพัฒนา	การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำสภา (Parliamentary Budget Office-PBO)
๕	วาระพัฒนา	แนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน
๖	วาระพัฒนา	แนวทางการปฏิรูประบบประกันสุขภาพ
๗	วาระพัฒนา	การลดความเหลื่อมล้ำ
๘	วาระพัฒนา	แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ภายในปี ๒๕๗๕
๙	วาระพัฒนา	แนวทางการจัดการทำแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมชายแดน
๑๐	วาระพัฒนา	การพัฒนาเกษตรพันธะสัญญา

ตารางที่ ๓ วาระปฏิรูปคณะเศรษฐกิจ ๑

(๒) คณะกรรมการการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ท่องเที่ยวและบริการ(คณะเศรษฐกิจ ๒) ซึ่งจะดูแลการปฏิรูปเศรษฐกิจทางด้านภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) โดยมีเป้าหมายการปฏิรูป ดังนี้ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศการค้าก้าวหน้า (Advanced Trading Nation) เสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงภูมิภาค สร้างสังคมผู้ประกอบการให้เข้มแข็ง และพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการด้านต่างๆให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปเป็นไปตามที่ได้วางไว้ คณะเศรษฐกิจ ๒ จึงได้เสนอวาระปฏิรูปและพัฒนา ดังนี้

ที่	วาระปฏิรูป	เรื่อง
๑	๑๒	การผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม
๒	๑๔	การปฏิรูปภาคการเกษตร
๓	๑๕	การสร้างสังคมผู้ประกอบการ
๔	วาระพัฒนา	การท่องเที่ยว
๕	วาระพัฒนา	แผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์
๖	วาระพัฒนา	เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)
๗	วาระพัฒนา	การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของไทย
๘	วาระพัฒนา	การเป็นจุดเชื่อมในอาเซียน (ASEAN Hub)

ตารางที่ ๔ วาระปฏิรูปคณะเศรษฐกิจ ๒

ข้อเสนอการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศไทยทั้งหมดนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการปฏิรูปประเทศไทยเพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมที่จะเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี พ.ศ.๒๕๗๕ ทั้งนี้รวมถึงการรักษาเสถียรภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในท่ามกลางพลวัตของเศรษฐกิจโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

๕.๒ ข้อเสนอเป้าและแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ควรจะมีเป้าหมายที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนและมีแผนปฏิบัติซึ่งพาไปสู่เป้าหมายเหล่านี้ และเพื่อให้มีความโปร่งใสในการประเมินผลของการดำเนินการตัวชี้วัดเหล่านี้อาจจะใช้ตัวชี้วัดที่เป็นสากลซึ่งจัดทำโดยองค์กรระหว่างประเทศหรือองค์การที่เป็นอิสระ ความชัดเจนของเป้าหมายมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการเพราะจะทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ภาคส่วนต่าง ๆ มีเป้าหมายร่วมกันได้ เป้าหมายกว้าง ๆ ไม่ชัดเจน ไม่สามารถทำให้เกิดการดำเนินการทางปฏิบัติร่วมกันได้ ดังนั้น จะต้องเริ่มด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นอันดับแรก

๕.๒.๑ เป้าหมายยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่วัดได้เป็นสากล

เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Country) ได้สามารถเข้าสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) จึงได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่วัดได้เป็นสากล ดังนี้

(๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี พ.ศ.๒๕๗๕ โดยมีตัวชี้วัดเป้าหมาย ๖ ตัวชี้วัด ที่จะต้องบรรลุได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ดังนี้

(๑.๑) เพิ่มรายได้ต่อคนของประชากร ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนอย่างน้อยคนละ ๔๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน^๕ โดยมีเป้าหมายการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖ ต่อปี

(๑.๒) ลดความเหลื่อมล้ำของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยสุด (ร้อยละ ๑๐ จากน้อยที่สุด) ต้องมีรายได้เฉลี่ยต่อคน อย่างน้อยคนละ ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน^๖

(๑.๓) ลดการฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยดัชนี Corruption Perception Index^๗ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ๒๐ ประเทศแรกของโลก

(๑.๔) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยดัชนีความสามารถในการแข่งขัน Global Competitiveness Index อยู่ในระดับสูงในกลุ่มประเทศ ๑๕ อันดับแรกของโลก จาก ๑๔๔ ประเทศ (ร้อยละ ๑๐ ประเทศแรกของโลก)^๘

^๕รายได้ปี พ.ศ.๒๕๕๗ เฉลี่ยต่อคนของประเทศ เท่ากับ๑๕,๒๗๖ บาท/คน/เดือน เท่ากับเพิ่มขึ้น ๒.๖ เท่า และจากการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ หากเศรษฐกิจไทยขยายตัวเฉลี่ยปีละร้อยละ ๕ จะทำให้เศรษฐกิจไทยจะสามารถขยับฐานะขึ้นเป็นประเทศรายได้สูง (Developed Country) ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๔ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เศรษฐกิจฉบับนี้

^๖ รายได้ของกลุ่มนี้ในปัจจุบัน คือ ๔,๓๑๒ บาท/คน/เดือน จึงเป็นการเพิ่มขึ้น ๓.๕ เท่า

^๗ปัจจุบัน ๒๐๑๔ Corruption Perception Index ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ ๘๕ จาก ๑๗๕ ประเทศ ที่ระดับคะแนน ๓๗ คะแนน โดย Transparency International

^๘ปัจจุบัน ๒๐๑๔-๒๐๑๕ Global Competitiveness Index ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ ๓๑ ของโลกของจาก ๑๔๔ ประเทศ โดย World Economic Forum

(๑.๕) เพิ่มความรู้ของประชากรให้อ่านออกเขียนได้และมีความรู้ด้านการเงินและคอมพิวเตอร์พื้นฐานโดยดัชนี Education Index^๙ และ Financial Literacy Index^{๑๐} อยู่ในกลุ่มลำดับสูงสุดร้อยละ ๑๐ ของโลก

(๑.๖) เพิ่มคุณภาพและการเข้าถึงของประชาชนในสาธารณูปโภคพื้นฐานทุกด้าน โดยเฉพาะด้านอาหาร น้ำ ที่อยู่ สาธารณะสุข การเงิน การศึกษา ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต (พื้นฐาน) คมนาคมขนส่ง การสื่อสาร สิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความมั่นคงและปลอดภัย โดยดัชนีการพัฒนามนุษย์ Human Development Index^{๑๑} อยู่ในกลุ่มลำดับสูงสุด ๑๕ อันดับแรกของโลก

๕.๒.๒ แผนดำเนินการยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเพื่อที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ข้อเสนอนี้เป็นการเสนอแนวทางของการดำเนินยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเบื้องต้น การดำเนินการในรายละเอียดเป็นขั้นถัดไป ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลเชิงลึกและวิเคราะห์รายละเอียด รวมทั้งปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการยุทธศาสตร์เศรษฐกิจจึงแบ่งออกเป็น ๓ มิติ มิติที่หนึ่งยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระดับประเทศ มิติที่สองยุทธศาสตร์เศรษฐกิจรายอุตสาหกรรม และมิติที่สามยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเชิงพื้นที่ ซึ่งทั้ง ๓ มิติ มีความเชื่อมโยงสอดประสานกัน แต่มีบทบาทของผู้ดำเนินการขับเคลื่อนต่างกัน กล่าวคือ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระดับประเทศจะเป็นยุทธศาสตร์เชิงนโยบายในการดำเนินมาตรการต่างๆ อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานของประเทศที่สำคัญโดยอาศัยแรงขับเคลื่อนหลักมาจากภาครัฐ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจรายอุตสาหกรรมเป็นยุทธศาสตร์ในระดับอุตสาหกรรมที่อาศัยแรงขับเคลื่อนหลักจากภาคเอกชน และยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเชิงพื้นที่เป็นยุทธศาสตร์ในระดับจุลภาคในพื้นที่สำคัญที่อาศัยแรงขับเคลื่อนหลักเป็นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่นั้นๆ

๕.๒.๓ ข้อเสนอองค์ประกอบหลักในการดำเนินการ

การดำเนินการยุทธศาสตร์ชาติเป็นกระบวนการซึ่งเริ่มจากการกำหนดนโยบายจากส่วนกลางและสื่อสารนโยบายดังกล่าวลงสู่หน่วยงานต่างๆ เพื่อปฏิบัติการในระดับหน่วยงานและพื้นที่

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) ประเทศไทยต้องดำเนินการสร้างแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศระยะยาว ๑๗ ปี แล้วทำแผนระยะสั้น ๕ ปี เพื่อขับเคลื่อน โดยมีการประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทุกปี

ดังนั้นการบริหารวิธีการดำเนินการยุทธศาสตร์ จึงมีขั้นตอนพิเศษซึ่งจะกล่าวในรายรายละเอียดต่อไป ใน ๕.๔ และ ๕.๕

^๙ดัชนี Education Index ประกอบด้วย Health and Education Index และ Higher Education and Training Index ปัจจุบัน ๒๐๑๔-๒๐๑๕ ประเทศไทยอยู่ที่อันดับ ๖๖ และ ๕๙ ตามลำดับ จาก ๑๔๔ ประเทศโดย World Economic Forum

^{๑๐}ปัจจุบัน ๒๕๕๗ Financial Literacy Index อยู่ที่ ๖๘ คะแนน จากการสำรวจของ Master Card

<http://masterintelligence.com/content/intelligence/en/research/reports/2015/mastercard-financial-literacy-index-report-2014h1.html>

^{๑๑}เป็นดัชนีการวัดและเปรียบเทียบ ความยากจน การรู้หนังสือ การศึกษา อายุขัย การคลอดบุตร และปัจจัยอื่นๆ ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เป็นวิธีการวัดความอยู่ดีกินดีตามมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน หลายคนใช้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ของสหประชาชาตินี้ในการระบุว่าประเทศใดประเทศหนึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศพัฒนาน้อยที่สุดปัจจุบัน ๒๐๑๔-๒๐๑๕ Human Development index ประเทศไทย จัดอยู่ในอันดับที่ ๘๙ จาก ๑๘๗ ประเทศ โดย United Nation Development Program

๕.๓ ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาตินั้นแบ่งออกเป็น ๓ มิติ คือ

๕.๓.๑ มิติที่หนึ่ง แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจระดับประเทศ

ในระดับมหภาคของการบริหารด้านเศรษฐกิจ คือ การมีวินัยทางการเงินและการคลัง มีระบบกฎหมายที่ยุติธรรมโปร่งใส มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ซึ่งจะสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ในทางยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ จะมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นมาคือนโยบายอะไรที่มีความเร่งด่วน และสำคัญ ดังนั้น ข้อเสนอการปฏิรูปด้านมหภาคจึงได้กำหนดเรื่องการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจและระบบกฎหมายภาษีอากรไว้ด้วยเหตุผลดังนี้

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศไทยที่เด่นที่สุดคือชัยภูมิที่ตั้งซึ่งเป็นจุดผ่านของการทำธุรกิจระหว่างประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี กับ ประเทศที่เหลือในเอเชีย ซึ่งในขณะนี้เป็นที่จับตาและเป็นเป้าหมายของประเทศมหาอำนาจต่างๆ เห็นได้จากนโยบายมุ่งหาเส้นทางการค้าจากผากมหาสมุทรแปซิฟิกไปสู่ประเทศด้านมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งรวมทั้งกลุ่มประเทศในเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ตลอดไปจนถึงยุโรป จุดแข็งอีกประการหนึ่งของประเทศไทยคือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในเอเชีย ทั้งในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาคย่อย^{๑๒} และระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอาเซียน เอเปค (APEC-Asia-Pacific Economic Cooperation) การประชุม(ผู้นำ)เอเชีย-ยุโรป (ASEM-Asia-Europe Meeting) และการประชุมผู้นำเอเชียตะวันออก EAS-East Asia Summit เป็นต้น ประเทศไทยมีส่วนอย่างสำคัญในการริเริ่มและก่อตั้งกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เหล่านี้

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยได้ประโยชน์จุดแข็งทั้งสองนี้เป็นแกนในการสร้างความเจริญเติบโตระยะยาวของประเทศภายใต้การเปลี่ยนแปลงของทิศทางการพัฒนาของเศรษฐกิจโลกและในภูมิภาคเอเชีย อันดับแรกประเทศไทยควรมีแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย (หรือ การเชื่อม ๒ สมุทร) เพื่อรองรับการค้า การทำธุรกิจที่กำลังเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และสร้างระบบสิ่งแวดล้อมรองรับธุรกิจที่ตามมาจากโครงสร้างพื้นฐานนี้ โดยทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ คือทั้งการค้า การลงทุน การเงินและธุรกรรมอื่นๆ ที่ก้าวหน้าและทันสมัย โดยเฉพาะการบริการต่างๆ และระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และค่าใช้จ่ายต่ำ มีระบบกฎหมายที่โปร่งใสเป็นธรรม ทันสมัย ได้มาตรฐานโลก ซึ่งหมายถึงการพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เพื่อให้พร้อมสำหรับการทำธุรกิจและพัฒนาบุคลากรซึ่งมีความพร้อมทั้งด้านทัศนคติ วินัย และทักษะ เพื่อสร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประชากรอย่างถ้วนทั่ว

(๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อม ๒ สมุทร

ประเทศไทยต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานในการเชื่อมต่อชุดใหม่สำหรับโลกใน ศตวรรษที่ ๒๑ โครงสร้างพื้นฐานที่ต้องการประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสถาบันรวมทั้งระบบ บริหารจัดการและโครงสร้างการเชื่อมต่อด้านคน (People to People Connectivity) เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานนี้มีได้ตั้งแต่เฉพาะในประเทศไทย ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศ

^{๑๒} เช่นความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง Greater Mekong Rub-region –GMS ซึ่งมี 6 ประเทศได้แก่ไทย เมียนมา สปป ลาว กัมพูชา เวียดนาม และตอนใต้ของจีน และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation ซึ่งประกอบด้วย บังกลาเทศ อินเดีย เมียนมา ศรีลังกา ไทย เนปาลและภูฏาน

ที่เกี่ยวข้องโดยตรงโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านจึงจะทำโครงสร้างเหล่านี้สำเร็จ และที่สำคัญคือนอกจากประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว ประเทศไทยจะต้องคำนึงถึงความต้องการของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทสูง (ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองระหว่างประเทศ) ในภูมิภาคนี้ด้วย เพราะความสำเร็จของโครงการเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อโครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจในโลกของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ซึ่งเห็นได้จากความพยายามในการสร้างคอคอดกระโดยเฉพาะตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา แต่ขณะนี้ สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวที่ชัดเจนซึ่งรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งในและระหว่างประเทศเพื่อใช้จูงหวนนี้และศักยภาพทางด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยผลักดันโครงการสำคัญๆ เพื่อวางตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ นี้ด้วยความมั่นคงสืบไป

(๑.๑) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐาน (วาระการพัฒนา)^{๑๓}

โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง (บก อากาศ น้ำ) และการสื่อสาร โดยแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปครอบคลุมถึง ๑) การปฏิรูปกระบวนการจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ๒) การจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อเป็นองค์กรที่รับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ชาติและแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ของประเทศ ๓) การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายโทรคมนาคม ๔) การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีศุลกากร การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ๕) การเพิ่มระบบงบประมาณและการลงทุนภาครัฐ ๖) การพัฒนาบุคลากรวิชาชีพโลจิสติกส์ ทั้งนี้ มีเป้าหมายที่จะลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๔.๑ ภายใน ๕ ปี

แผนยุทธศาสตร์นี้สอดคล้องกับแผนแม่บทของการเชื่อมต่อในอาเซียน (Master Plan for ASEAN Connectivity) ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้เสนอ แต่การดำเนินการในอาเซียนเกิดความล่าช้า เนื่องจากโครงการข้ามพรมแดนปัญหาต้องแยกโครงการในแต่ละประเทศออกจากกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารโครงการและเพิ่มความเสี่ยงให้ผู้ลงทุน^{๑๔} จำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารทางธุรกิจใหม่เพื่อแก้ปัญหา เช่นการทำให้เป็นโครงการร่วมระหว่างประเทศหรือโครงการอาเซียน และจ้างผู้บริหารอาชีพมาเป็นผู้ดำเนินงาน เป็นต้น นวัตกรรมที่สำคัญที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้คือนวัตกรรมในการบริหาร (Management Innovation)

(๑.๒) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ (วาระการปฏิรูปที่ ๙)^{๑๕}

การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจในภาพรวม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยมีข้อเสนอในการปฏิรูปดังนี้ ๑) กำหนดบทบาทและภารกิจของส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจน โดยการแยกให้ชัดระหว่างหน่วยงาน

^{๑๓} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่องแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐาน

^{๑๔} เช่นโครงการทาง Singapore-Kunming Rail Link เส้นทางในแต่ละประเทศจะต้องได้รับสัมปทานจากรัฐบาลของประเทศนั้น ตั้งแต่จีน เวียดนาม ลาว กัมพูชาไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ รวม ๖ ประเทศ แต่ละประเทศมีกฎหมายและระเบียบการให้สัมปทานไม่เหมือนกัน มีระดับเครดิตเงินกู้จากต่างประเทศไม่เท่ากัน ระดับความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการทำโครงการก็แตกต่างกัน และที่สำคัญคือมีระบบและปัญหาการเมืองในประเทศที่แตกต่างกัน ทั้งหมดทำให้ความเสี่ยงของโครงการเหล่านี้สูงกว่าโครงการทั่วไป

^{๑๕} รายละเอียด ในภาคผนวก เรื่องแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ

๔ ประเภท คือ หน่วยงานกำกับนโยบาย(Policy Maker) หน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) หน่วยงานที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของ (Owner) และหน่วยปฏิบัติการหรือผู้ให้บริการ (Operator or Service Provider) ๒) กำหนดให้หน่วยงานแต่ละประเภทไม่ทำภารกิจซ้ำซ้อน เพื่อลดการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ระหว่างหน่วยงาน ๓) ออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ๔) กำหนดให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าของรัฐวิสาหกิจทำการทบทวนเหตุผลแห่งการดำรงอยู่ของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ๕) ออกกฎหมายกำหนดให้รัฐบาลสามารถใช้รัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในกรณีพิเศษได้ **การปฏิรูประบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ (สถาบันการเงินเฉพาะกิจ)** เพื่อให้การบริหารงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการบริหารงานที่มีหลักธรรมาภิบาล ป้องกันความสูญเสีย การแทรกแซงทางการเมืองและการทุจริต เต็มเต็มช่องว่างทางการเงินให้กับประชาชนที่ต้องการใช้บริการทางการเงินได้อย่างแท้จริง อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศ

(๑.๓) **แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบโครงสร้างภาษีอากร** (วาระการปฏิรูปที่ ๘ เศรษฐกิจ ๑)^{๑๖} เพื่อให้ระบบภาษีอากรมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร เป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม ไม่ซับซ้อนและมีความเพียงพอของรายได้เพื่อให้ระบบภาษีอากรเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือทางการคลังที่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์ในการปฏิรูปดังนี้ ๑) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ชัดว่าภาษีของไทยมี ๒ ระดับ คือ ภาษีระดับชาติและภาษีระดับท้องถิ่น ๒) การจัดแบ่งภาษีท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้ท้องถิ่นมากพอหรือเพียงพอกับการใช้จ่ายและสามารถบริหารตัวเองได้ ๓) การเร่งทำภาษีให้ครบฐานโดยเร่งรัดภาษีมรดก ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อให้เกิดภาษีระดับท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๔) ปรับอัตราภาษีโดยการปรับลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้เหลืออัตราสูงสุดไม่เกินอัตราภาษีของนิติบุคคล ปรับลดหรือยกเลิกภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินปันผล ปรับเพิ่มช่วงเงินได้ของอัตราภาษีให้ได้กว้างและสูงขึ้น จาก ๔ ล้านบาทขึ้นไป เป็น ๑๐ ล้านบาทขึ้นไป เพื่อให้อัตราภาษีสูงสุดใช้กับเงินได้สุทธิที่สูงขึ้นกว่าเดิมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศและรายได้ของประชาชนที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ๕) ยกเลิกอากรแสตมป์ ๖) ปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีให้ครอบคลุมผู้ที่ต้องเสียภาษีให้กว้างขึ้นโดยการขึ้นทะเบียนผู้เสียภาษี ๗) จัดตั้งคณะกรรมการการปฏิรูปภาษีอากรระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการทบทวนกฎหมายภาษีต่างๆ และการพิจารณาร่างกฎหมายภาษีใหม่ ทบทวนกฎหมายภาษีอากรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจอยู่เสมอ โดยแผนการปฏิรูประบบภาษีอากรดังกล่าวนี้ จะเชื่อมต่อไปยังคณะกรรมการการปฏิรูปภาษีอากรของกระทรวงการคลัง และคณะกรรมการขับเคลื่อน เพื่อทำการยกร่างประมวลรัษฎากรฉบับใหม่ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑.๔) **การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำสภา (Parliamentary Budget Office-PBO)** (วาระพัฒนา) การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำสภา (Parliamentary Budget Office-PBO) เป็นการเสริมศักยภาพของรัฐสภาให้สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และติดตาม ระบบการคลังของประเทศเพื่อโดยสามารถเข้าถึงข้อมูลงบประมาณต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานของรัฐสภาและเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน

^{๑๖} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบโครงสร้างภาษีอากร

(๒) การทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ ทั้งการค้า การลงทุน และธุรกรรมอื่นๆ ที่ก้าวหน้าทันสมัย (หรือเป็นพาณิชย์ภูมิก้าวหน้า - Advanced Trading Nation)

เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจในภูมิภาค ประเทศไทยต้องมีระบบการบริหารด้านเศรษฐกิจที่ทันสมัยเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูปเรื่องต่างๆ ดังนี้

(๒.๑) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปเพื่อให้การแข่งขันมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม (วาระการปฏิรูปที่ ๑๒ เศรษฐกิจ ๒)^{๑๗} เรื่องการปฏิรูปกฎหมายแข่งขันทางการค้า เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ให้มีความทันสมัยและมีความคล่องตัวในการบังคับใช้ ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความเป็นอิสระ และความโปร่งใสในการดำเนินงานและการตัดสินใจ และกระบวนการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกฎหมายการแข่งขันทางการค้า โดยการยกร่างพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ... ซึ่งครอบคลุมแนวทางการปฏิรูปดังนี้ ๑) กำหนดความชัดเจนของสาระของกฎหมาย ปรับนิยาม กำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ให้ครบถ้วน ๒) กำหนดขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมายต่อทั้งภาครัฐและเอกชน ๓) กำหนดบทบาทหน้าที่และความชัดเจนของผู้บังคับใช้กฎหมาย การจัดให้มีสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าที่เป็นอิสระทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และอำนาจตัดสินใจ ๔) กำหนดกระบวนการสืบสวน ดำเนินคดี และบทลงโทษที่ชัดเจน โดยในผลลัพธ์ในระยะยาวที่คาดว่าจะเกิดขึ้น คือ เกิดกระบวนการแข่งขันที่เป็นธรรมและลดการผูกขาด กลไกตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บทบาทรัฐในการควบคุมราคาหรือแทรกแซงตลาดน้อยลง เกิดความสมดุลในการดำเนินธุรกิจ ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากราคาและคุณภาพของสินค้าและบริการที่เกิดจากการแข่งขันกัน และเกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ภายใต้กลไกตลาด โดยมีเครื่องมือสนับสนุนคือ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า นำไปสู่การยกระดับประสิทธิภาพ การสร้างสรรค์นวัตกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

(๒.๒) แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (วาระการพัฒนา)^{๑๘} ในการที่จะอำนวยความสะดวกทางการลงทุน ซึ่งการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศนับเป็นส่วนสำคัญของการเป็น Trading Nation เนื่องจากสนับสนุนความยั่งยืนทางการค้าในระดับโลกของประเทศ ทั้งส่งเสริมการเสาะหาและเข้าถึงตลาด ส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ที่เริ่มขาดแคลนหรือหาไม่ได้ ส่งเสริมระดับประสิทธิภาพการผลิต และส่งเสริมการเข้าถึงสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ โดยมีประเด็นในการปฏิรูปที่สำคัญ ดังนี้ ๑) การกำหนดให้นโยบายและยุทธศาสตร์การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเป็นแนวนโยบายทางเศรษฐกิจที่สำคัญของชาติและมีการดำเนินการอย่างจริงจัง ๒) การปรับปรุงขยายระบบกลไกในการจูงใจและการสนับสนุนการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศในแต่ละด้านอย่างครบถ้วนและเพียงพอ ๓) การปรับปรุงขยายบทบาทขององค์กร กลไกระบบ และกฎระเบียบในการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศทางด้านการเจรจาทำข้อตกลง แก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ๔) การใช้กลไกการประชาสัมพันธ์นโยบายและยุทธศาสตร์การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศอย่างเข้มข้น ทั้งนี้ การพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ยังประโยชน์ให้

^{๑๗} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม

^{๑๘} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

ประเทศไทยสามารถที่จะรักษาและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขัน รายได้ และความเติบโตอย่างยั่งยืน รัฐบาลในประเทศและระบบเศรษฐกิจเกิดใหม่หลายๆ แห่งสนับสนุนการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศผ่านการใช้ รัฐวิสาหกิจและบริษัทข้ามชาติของรัฐเป็นผู้นำในการออกไปลงทุน การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชนใน ต่างประเทศ และการสร้างคลัสเตอร์สนับสนุนซึ่งกันและกันของกลุ่มบริษัทเอกชนที่ออกไปลงทุน การร่วมมือกัน ระหว่างรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจูงใจและการอำนวยความสะดวกสำหรับการออกไปลงทุน ตลอดจนมาตรการจูง ใจทางภาษีและเงินทุนจึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างไทยและประเทศคู่แข่งสำคัญในการใช้การประโยชน์จากการลงทุน โดยตรงในต่างประเทศ

(๒.๓) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) (วาระ พัฒนา)^{๑๔} เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกระตุ้นการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จาก เศรษฐกิจดิจิทัลให้ได้มากที่สุด ทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การสร้าง นวัตกรรม และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และสังคมดิจิทัล โดยมีแนวทางการปฏิรูป ดังนี้ ๑) การ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Hard Infrastructure) เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้สะดวกไม่เกิด ความเหลื่อมล้ำ การกำหนดอัตราส่วนการถือหุ้นของต่างชาติในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม การบริหารจัดการคลื่น ความถี่ให้มีประสิทธิภาพ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการโทรคมนาคม การเพิ่มช่องทางการเชื่อมต่อ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (International Gateway) การพัฒนาศูนย์กลางการจัดเก็บข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Data Center) ๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการสนับสนุน (Soft Infrastructure) ซึ่งได้แก่ระบบสนับสนุนรองรับและ กฎหมาย เพื่อให้เกิดกลไกการกำกับดูแลการแข่งขันให้เป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม ๓) โครงสร้างพื้นฐานด้านการ บริการ (Service Infrastructure) ที่สำคัญได้แก่ แพลตฟอร์ม สำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce platform) ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) การให้บริการภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) ที่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่างๆ จะทำให้การทำธุรกรรมกับภาครัฐสะดวกรวดเร็วและมีความโปร่งใสมยิ่งขึ้น ๔) การ ส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Promotion) โดยการลดอุปสรรคของการประกอบธุรกิจ และการลงทุนในธุรกิจดิจิทัล ๕) การพัฒนาองค์ความรู้และสังคมดิจิทัล (Digital Knowledge and Society)

(๒.๔) การพัฒนาศักยภาพและกำลังคนเพื่อพร้อมทำธุรกิจ กลไกสำคัญในการทำให้ โครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพและด้านสถาบันเกิดเป็นผลเชิงประจักษ์ในการทำให้เศรษฐกิจของประเทศ มีความเจริญเติบโตและความเท่าเทียมกันคือการสร้างประชากรไทยให้เป็นผู้ประกอบการในระดับต่างๆ ทั้งบริษัท ขนาดเล็กตลอดจนไปถึงพนักงานของบริษัทขนาดใหญ่ นักธุรกิจของไทยคือกองทัพทางเศรษฐกิจของประเทศ กองทัพที่เข้มแข็งจะต้องมีทหารที่มีทักษะในการรบรูปแบบต่างๆ ผสมผสานอย่างได้ส่วนตามภารกิจ มีวินัยที่เข้มแข็ง มีความมุ่งมั่น และมีแผน

ข้อเสนอในวาระปฏิรูปที่ ๑๕ **การสร้างสังคมผู้ประกอบการ** เสนอแนวทางการ ปฏิรูป ๕ ประเด็นหลักคือ ๑) ปฏิรูปด้านยุทธศาสตร์ โดยผลักดันให้การสร้างสังคมผู้ประกอบการเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดเป้าหมายสัดส่วนใน GDP และกลุ่มสินค้า/บริการ ที่เป็นเป้าหมาย แล้วสร้างผู้ประกอบการ ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเหล่านี้ และเสริมด้วยฐานข้อมูลในกิจกรรมเป้าหมายอย่างทันสมัยและเป็นระบบ เช่น การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ โดยฝึกเกษตรกรให้ใช้ข้อมูลความรู้ต่างๆ ในโลกและในประเทศไทย

^{๑๔} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

ประกอบการตัดสินใจ ๒) ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อสร้างคนไทยมีจิตวิญญาณและทักษะของผู้ประกอบการ โดยเริ่มตั้งแต่การบรรจุความรู้พื้นฐานการทำธุรกิจไว้ในหลักสูตร และสร้างเครือข่ายภายในกลุ่มอุตสาหกรรมและกับหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ ทั้งในและต่างประเทศ ๓) ปฏิรูปกระบวนการและมาตรการส่งเสริม โดยการส่งเสริมให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย รวมทั้งการช่วยให้เข้าถึงแหล่งทุนและนวัตกรรมและการสร้างเครือข่ายพันธมิตรเชิงพื้นที่ ๔) การปฏิรูปด้านองค์กร/กลไก โดยแบ่งหน้าที่เป็น ๓ ด้านซึ่งถ่วงอำนาจซึ่งกันและกัน คือ ให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว) ทำเรื่องด้านนโยบาย และยุทธศาสตร์ ให้กระทรวงเกษตรฯ อุตสาหกรรม พาณิชย์ ท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์ฯ คลัง มีหน่วยบริการ One Stop Service เพื่อส่งเสริม SMEs และให้ปรับบทบาทของสถาบันเฉพาะอุตสาหกรรม (เช่น สถาบันยานยนต์ สถาบันสิ่งทอ สถาบันอัญมณี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น) (หรือตั้งขึ้นมาใหม่) เป็นหน่วยขับเคลื่อนอย่างครบวงจรในคลัสเตอร์หรืออุตสาหกรรมนั้น โดยการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันต่างๆ ในพื้นที่ ๕) กรปฏิรูปด้านกฎหมายเพื่อลดอุปสรรคและเอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจทุกระดับ โดยทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับวิสาหกิจฐานราก เช่นพระราชบัญญัติสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และ ส่งเสริมการลงทุน ให้เอื้อต่อ SMEs ปรับปรุงพระราชบัญญัติวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้มีอำนาจด้านนโยบาย และยุทธศาสตร์เช่นในการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ภาคเกษตร ท่องเที่ยว การค้าขาย และบริการต่างๆ และให้สิทธิประโยชน์กับเอกชนที่ช่วยส่งเสริม SMEs ปรับปรุงระเบียบการจดทะเบียนพาณิชย์ และปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อธุรกิจทุกระดับ

(๒.๕) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การเป็นจุดเชื่อมอาเซียน (ASEAN Hub) (วาระการพัฒนากการเป็นจุดเชื่อมอาเซียน)^{๒๐} การรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียทำให้ประเทศไทยและอาเซียนเป็นจุดเชื่อมของกิจกรรมเหล่านี้ซึ่งจะทำให้ความเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยให้พ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางเพื่ก้าวสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศไทยจะต้องเร่งผลักดันการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมต่อประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคเพื่อสร้างเส้นทางเชื่อมตลาดสำคัญของเอเชียซึ่งกำลังขยายตัว และร่วมกับภาคเอกชนกำหนดยุทธศาสตร์ในอุตสาหกรรมแต่ละด้านให้เกิดความชัดเจนทั้งสองฝ่ายตลอดจนจัดระบบการบริหารภาครัฐให้เหมาะสม มีกฎหมายและมาตรการที่สนับสนุนการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย มีระบบการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยประเทศไทยต้องปรับทัศนคติเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งระยะสั้นและระยะยาว และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมในภูมิภาคอาเซียนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อม ๒ สมุทรนั้น เป็นเรื่องที่ต้องรีบทำให้เกิดขึ้นโดยเร็วที่สุดโดยใช้ข้อตกลงของอาเซียนเป็นฐานในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น การใช้มาตรการและข้อตกลงต่าง ๆ ในอาเซียนโดยเฉพาะในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน^{๒๑} เป็นฐานในการดำเนินการร่วมกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในอาเซียนและประเทศคู่สัญญาต่าง ๆ กำหนดยุทธศาสตร์รายอุตสาหกรรมในอาเซียน การตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมตาม

^{๒๐} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเป็นจุดเชื่อม (ASEAN Hub)

^{๒๑} ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะประกาศในสิ้นปีนี้ มีมาตรการ/ความตกลงต่าง ๆ รวมกว่า ๔๕๘ มาตรการ/ความตกลง ซึ่งมุ่งส่งเสริมการทำธุรกิจระหว่างประเทศสมาชิกให้เป็นตลาดเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการส่งเสริมให้เกิดธุรกิจข้ามประเทศรอบ ๆ โครงสร้างพื้นฐานที่ทยอยการสร้างนี้ โดยเฉพาะตามแนวชายแดน ของประเทศต่าง ๆ

แนวชายแดน (Joint Economic Development Area – JEDA) เพื่อรวมพื้นที่ตามจุดผ่านแดนที่ติดต่อกันของสองประเทศให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเดียว โดยให้ภาครัฐของทั้งสองประเทศตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล มีการปรับโครงสร้างการบริหารความร่วมมือในอาเซียน โดยการยกระดับคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติเพื่อให้สามารถประสานงานและสั่งการกระทรวงต่างๆ และควรปรับโครงสร้างของคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติให้มีศักยภาพมากขึ้น

นอกจากกลไกอาเซียนแล้ว ประเทศไทยยังเป็นสมาชิกในกลุ่มภูมิภาคย่อยต่างๆ อีกหลายกลุ่ม ในการเชื่อม ๒ สมุทร ประเทศไทยควรผนึกความร่วมมือในภูมิภาคย่อยเหล่านี้มารวมกัน โดยเฉพาะ ความร่วมมือในกลุ่มแม่น้ำแม่โขง (Greater Mekong Sub-region – GMS) ซึ่งเน้นความร่วมมือเพื่อเชื่อมเศรษฐกิจของ ๖ ประเทศคือทางใต้ของจีน เมียนมาร์ สปป ลาว ไทย กัมพูชา และเวียดนาม ตามแม่น้ำโขง และ ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation ซึ่งประกอบด้วย บังคลาเทศ อินเดีย เมียนมาร์ ศรีลังกา ไทย เนปาลและภูฏาน เมื่อร่วมความร่วมมือทั้งสองเข้าด้วยกันก็จะทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานด้านสถาบัน เพื่อรองรับการเชื่อม ๒ สมุทร ในปัจจุบัน ความร่วมมือทั้งสองด้านมีการพัฒนาไปมากแล้ว ประเทศไทยจึงควรเป็นสื่อกลางที่จะนำทั้งสองความร่วมมือมาเชื่อมต่อกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

(๓) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการลดความเหลื่อมล้ำ (วาระการปฏิรูปที่ ๑๓)^{๒๒}

การออกแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจในอนาคตจะต้องคำนึงถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงทางการเงินอย่างทั่วถึงเป็นหนึ่งในเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประเทศ

(๓.๑) วาระปฏิรูป การเงินระบบรากหญ้า ปัจจุบัน ประชาชนในชนบทยังเข้าถึงการบริการทางการเงินได้อย่างจำกัด โดยได้รับบริการจากสหกรณ์ออมทรัพย์หรือกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนเป็นหลัก ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและขาดการบริหารงานที่มีความโปร่งใส ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปลดความเหลื่อมล้ำของสภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงมุ่งเน้นไปที่การปฏิรูปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการเข้าถึงทางการเงินระดับรากหญ้า เสริมสร้างวินัยทางการเงินและเสริมสร้างการออมเงิน เพื่อให้ได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้นในระยะยาว ซึ่งประกอบไปด้วย การปฏิรูประบบสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

(๓.๒) การพัฒนาการแนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานแก่ ประชาชน เพื่อให้คนจนในระดับฐานล่างของปริมาตรลดลงโครงการลดคนจน ควรที่จะมีแผนปฏิบัติการอันเป็นรูปธรรมโดยมีเป้าหมายที่จะต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่า วันละ ๕๐ บาท ในปี ๒๕๖๐ ต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่าวันละ ๑๕๐ บาท ภายในปี ๒๕๖๕ ต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่าวันละ ๓๐๐ บาท ภายในปี ๒๕๗๐ และต้องไม่มีคนรายได้ต่ำกว่าวันละ ๕๐๐ บาท ภายในปี ๒๕๗๕ นอกจากนี้ยังมีโครงการสวัสดิการแก่เกษตรกร สนับสนุนทางด้านรายได้ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรที่มุ่งมั่นจะดำเนินอาชีพทางการเกษตรสามารถยังชีพอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี พ้นจากความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี

^{๒๒} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการลดความเหลื่อมล้ำ

(๔) แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและความประพฤติมิชอบ (วาระการปฏิรูปที่ ๑)^{๒๓}

จากการที่การทุจริตประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ รัฐบาล รวมถึงสภาปฏิรูปแห่งชาติ เห็นพ้องให้เป็นวาระแห่งชาติ จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน และร่วมมือกันให้เกิดความสอดคล้อง สามารถสร้างระบบการป้องกันปราบปรามที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนจนทำให้มั่นใจได้ว่า จะดำเนินการกับภาคการเมือง ภาครัฐ (ข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ของรัฐ) และภาคเอกชนที่สมคบกันทุจริตและประพฤติมิชอบ หาผลประโยชน์ เบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยเฉพาะการปรับปรุงกระบวนการเอาคนผิดมาลงโทษให้เกิดความรวดเร็วและเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ เร่งแก้ปัญหาการปล่อยให้เกิดคดียาเสพติดซึ่งหาผู้รับผิดชอบไม่ได้ และยังปล่อยให้จำเลยในคดีหลบหนีโทษไปอย่างลายนวล ความไร้ประสิทธิภาพดังกล่าวทำให้สังคมยอมจำนน ก่อเกิดค่านิยมผิดๆ ถึงขนาดยอมรับและยกมือไหว้คนโกงหากตนเองได้ประโยชน์จากการทุจริตนั้นด้วย ดังนั้นในการปฏิรูปจึงมีหลักยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน คือ ๑) ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูป “คน” ให้มีจิตสำนึกและสร้างพลังร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ๒) ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อปฏิรูประบบและองค์กรเพื่อสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน ๓) ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริตคอร์รัปชันให้มีประสิทธิภาพ โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จระดับยุทธศาสตร์ คือ คนไทยร้อยละ ๘๐ มีสำนึกแห่งความสุจริต รักความถูกต้อง ไม่ยอมรับการโกง การเกิดเครือข่ายคนไทยไม่โกง ๗ ภาคส่วน และแกนกลางประสานเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ และคนไทยร้อยละ ๘๐ มีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งหากการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันประสบความสำเร็จก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในวงกว้างของทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ

๕.๓.๒ มิติที่สองแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ รายอุตสาหกรรม^{๒๔}

ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะมาจากการเติบโตของภาคการผลิตต่างๆ ทั้งเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ ตั้งแต่หลังวิกฤตปี ๒๕๕๓ ผลผลิตมวลรวมของประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ ๓.๒๗ การจะเพิ่มให้เป็นร้อยละ ๖ ต้องพิจารณาว่าจะได้ความเจริญนี้ได้ที่ไหน อะไรคือเครื่องยนต์สำคัญที่จะจุดเศรษฐกิจให้เติบโตเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน ซึ่งภาคเกษตรก็มีปัญหาเรื่องแรงงาน อุตสาหกรรมการผลิตก็มีปัญหาเรื่องค่าแรงที่สูงขึ้นและแรงงานก็มีทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งดูเหมือนภาคบริการจะมีโอกาสมากที่สุดในการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมของตัวเองและช่วยทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าได้

การดำเนินการของภาครัฐมีส่วนสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ แต่ในการดำเนินการจริงแล้ว ภาคเอกชนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดผลประโยชน์ที่แท้จริง เอกชนนั้น ดำเนินการอยู่ในอุตสาหกรรมของตัวเอง มีความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมของตัวเองทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้น ในระดับปฏิบัติการเอกชนในอุตสาหกรรมต่างๆ จึงเป็นหัวหอกสำคัญ ด้วยความแตกต่างของอุตสาหกรรม แต่ละอุตสาหกรรม

^{๒๓} รายละเอียดในภาคผนวก เรื่อง แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและความประพฤติมิชอบ

^{๒๔} การเลือกอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งพิจารณาจากศักยภาพของการเติบโตในระยะ ๗ ปีที่ผ่านมา และ การคาดการณ์ตลาดในอนาคต

จึงต้องมียุทธศาสตร์ของตัวเอง ยุทธศาสตร์รายสาขาจึงแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มมั่นคง กลุ่มมั่งคั่ง และกลุ่มเปลี่ยนผ่าน

(๑) กลุ่มมั่นคง

ประกอบด้วย ๔ อุตสาหกรรมหลักคือ อาหาร พลังงาน การเงิน และการเชื่อมต่อ ปัญหาในอุตสาหกรรมเหล่านี้กระทบต่อชื่อเสียงและความมั่นคงของชาติ อุตสาหกรรมกลุ่มนี้คิดเป็นประมาณร้อยละ ๓๐ ของ GDP ของไทย ซึ่งปัจจุบันโตอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๕ อุตสาหกรรมเหล่านี้อาจจะโตได้ถึงร้อยละ ๑๐ ด้วยการลงทุนซึ่งมีผลตอบแทนสูง

กลุ่มอาหารและเกษตรที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างตลาดและอุตสาหกรรมอาหารในภูมิภาคเอเชียกำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ใหญ่และสำคัญและจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ส่งออกอาหารโดยตรง สาเหตุสำคัญคือแรงงานในภาคเกษตรของประเทศจีนลดลงเนื่องจากการจำกัดการเพิ่มของประชากรและที่สำคัญคือการย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองของแรงงานเกษตร (เช่นเดียวกับประเทศไทย) จีนปรับตัวโดยการเพิ่มการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ แต่ก็ไม่สามารถทดแทนแรงงานที่ลดลงได้ ดังนั้น จีนจึงขยายการลงทุนด้านอาหารในประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในอาเซียน (และจีนก็ไปลงทุนในแอฟริกาด้วย) เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้แก่ประเทศ ในขณะที่เดียวกัน เอเชียใต้ (โดยเฉพาะอินเดีย บังกลาเทศ และปากีสถาน) ซึ่งมีจำนวนประชากรมาก (ประมาณ ๑,๖๘๕ ล้านคนในปี ๒๕๕๗) และจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (เป็น ๑,๘๒๘ ล้านคนในปี ๒๕๖๓) ทำให้กลุ่มประเทศนี้ซึ่งมีอาหารส่งออกเล็กน้อย จะต้องกลายเป็นผู้นำเข้าอาหารด้วย เพราะแรงงานในชนบทของประเทศเหล่านี้ก็ต้องการย้ายเข้าเมืองเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ดังนั้น ตลาดอาหารจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในอีก ๕ ปีข้างหน้า

การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ส่งออกอาหารในปัจจุบันนี้ เพราะประเทศต่างๆ ที่ต้องการอาหารก็ต้องมองมาที่ประเทศไทยรวมทั้งประเทศอื่นในอาเซียนด้วย ถ้าหากย้อนไปสองร้อยปี ประเทศมหาอำนาจคงต้องยกกำลังเข้ามาตียึดประเทศไทยเพื่อเอาอาหารแล้ว แต่ในโลกสมัยใหม่วิธีการเปลี่ยนไป การซื้อและลงทุนทำธุรกิจในตลาดต่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญ ดังนั้น ในขณะที่จึงเป็นการลงทุนของประเทศมหาอำนาจต่างๆ ในอาเซียนในระยะนี้

ประเทศไทยควรจะต้องมียุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมอาหารและเกษตรในระยะยาวเพื่อวางตำแหน่งของอุตสาหกรรมนี้ให้มั่นคง โดยมีเป้าหมายเป็นจุดเชื่อมของตลาดอาหารในภูมิภาคนี้เพื่อ **สร้างความมั่นคงทางอาหารให้ประเทศอื่นด้วย** โดยเฉพาะในสินค้าหลักเช่น ข้าว และเนื้อสัตว์ (ทั้งสัตว์ปีกและวัวเนื้อ) เป็นต้น ซึ่งลำพังประเทศไทยประเทศเดียวไม่มีศักยภาพพอ แต่เมื่อทำร่วมกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนแล้ว กำลังการผลิตและอำนาจการต่อรองจะมีมากขึ้น ความร่วมมือด้านอาหารและเกษตร (Food and Agriculture) เป็นสินค้าที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและอาเซียนมีแผนงานมากที่สุดถึง ๕๗ แผนงาน ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยเป็นที่ตั้งของสำนักงานของความร่วมมือฉุกเฉินของข้าวในอาเซียนบวกสาม (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve-APTERR) ซึ่งมีทั้งจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีร่วมอยู่ด้วย ประเทศไทยควรใช้ความร่วมมือนี้เป็นฐานในการวางตำแหน่งของประเทศไทยในเรื่องความมั่นคงอาหาร โดยการให้การส่งเสริมให้เกิดการบริหารที่เข้มแข็ง ให้สิทธิเป็นองค์กรระหว่างประเทศในประเทศไทย

ภาคเกษตรของไทยกำลังมีปัญหาค่าแรงซึ่งสูงกว่าประเทศอื่นๆ รอบบ้านเรา ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวคือในวาระการปฏิรูปภาคเกษตรคือ

- ๑) การสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติรายได้และสวัสดิการเกษตรกร เพื่อรองรับเกษตรกรซึ่งมีปัญหา
- ๒) การปฏิรูปโครงสร้างภาคเกษตรทั้งระบบ โดยเฉพาะระบบโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยอำนวยความสะดวกด้านเกษตรกรรม เช่น การบริหารจัดการน้ำ การจัดการที่ดิน ปัจจัยการผลิต ระบบโลจิสติกส์และระบบการเงิน
- ๓) การปฏิรูประบบข้อมูลด้านเศรษฐกิจการเกษตร (Digital Agriculture Economy) ซึ่งรวมทั้งข้อมูลการวิจัยพัฒนา และระบบบริหารความเสี่ยง
- ๔) การปฏิรูประบบความปลอดภัย/มาตรฐานสินค้า โดยการพัฒนาและสร้างมาตรฐานของสินค้าเกษตรของไทยรวมทั้งระบบในการบริหารจัดการให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยพิจารณาให้ภาคเอกชนได้เข้ามาดำเนินการและให้ภาครัฐเป็นฝ่ายกำกับดูแล
- ๕) กำหนดแผนยุทธศาสตร์/เป้าหมายระยะยาวสำหรับสินค้าเกษตรรายสาขา โดยมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างระบบข้อมูล การกำหนดโซนพื้นที่สำหรับสินค้าเกษตรต่างๆ การตั้งกองทุนพัฒนาเกษตรรายสาขา และการเชื่อมโยงนโยบายกับนโยบายพลังงาน
- ๖) การเสนอร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อโค กระบือ เพราะเป็นสินค้าที่มีความต้องการสูงทั้งในและต่างประเทศ แต่การผลิตยังอยู่ในระดับต่ำ
- ๗) การร่างพระราชบัญญัติสัมพันธภาพสหกรณ์เพื่อการเกษตรและวิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรและวิสาหกิจชุมชนเกษตรกร
- ๘) การประกันภัยพืชผลทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความเสี่ยงร่วมกับภาครัฐ

ด้านพลังงาน ประเทศไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน (Food and Energy Security) อุตสาหกรรมอาหารต้องกำหนดมาตรฐานในด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยเน้นการลงทุนภาคการเกษตรอย่างรับผิดชอบ (Principles for Responsible investment in Agriculture and Food) เพื่อลดความสูญเสียของอาหาร และกำหนดยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการส่งออกและบริโภคที่เพียงพอในประเทศ และการทำโซนนิ่ง จัดกลุ่มพืชอาหารและพลังงานทดแทน เพิ่มผลิตภาพรายสินค้า นอกจากนี้ประเทศไทยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการลงทุนในต่างประเทศทางด้านอุตสาหกรรมอาหาร การพึ่งพิงการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมหรืออาหารสำเร็จรูปไปยังต่างประเทศไม่สามารถทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารได้ จำเป็นต้องคำนึงถึงการลงทุนในการเปิดบริษัทของไทยในต่างประเทศเพื่อเป็นช่องทางการจำหน่ายอาหาร

สำหรับความมั่นคงด้านพลังงาน การนำเข้าพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อใช้ในการบริโภคในประเทศอาจไม่เพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงและการสร้างเสถียรภาพของการใช้พลังงานในระยะยาวของประเทศไทยได้ ประเทศไทยต้องพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนของการผลิตพลังงานในประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับ โครงข่ายระบบไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grid: APG) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน การเชื่อมโยงด้านพลังงานและการพัฒนาโครงข่ายระบบส่งไฟฟ้าของอาเซียนจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในอาเซียน ซึ่งจะส่งผลต่อตลาดซื้อขายไฟฟ้าและโครงสร้างกิจการไฟฟ้าของประเทศไทย

ความมั่นคงของภาคการเงินนั้นมีบทเรียนจากวิกฤตการเงินปี ๒๕๔๐ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความมั่นคงทางการเงินของประเทศ การปรับโครงสร้างระบบการเงินในประเทศในหลายปีที่ผ่านมาช่วยให้ประเทศไทยสามารถสู้กับความพยายามในโจมตีค่าเงินได้ในระดับหนึ่ง แต่มาตรการที่สำคัญที่ช่วยให้ประเทศมีความมั่นคงมากขึ้นคือการเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือด้านการเงินในภูมิภาคเอเชีย เช่น การมีข้อตกลงความริเริ่มเชียงใหม่ซึ่งได้ขยายจากทวิภาคีเป็นสหภาคี (Chiang Mai Initiative Multi-lateralization) ในอนาคต

เมื่อการทำธุรกิจระหว่างประเทศในเอเชียมีมากขึ้น เอเชียควรมีระบบอัตราแลกเปลี่ยนของภูมิภาคนี้เองเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดความพึ่งพาเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่ง เพราะการพึ่งเงินตราเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นลุกลามมาถึงประเทศไทยด้วย และเพื่อให้ไทยเป็นจุดเชื่อมโยงในการทำธุรกิจในภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ การมีระบบอัตราแลกเปลี่ยนในภูมิภาคจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยอย่างมาก

การเชื่อมต่อ (Connectivity) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ภาครัฐและเอกชนต้องผลักดันการพัฒนาการโลจิสติกส์ แบบบูรณาการครอบคลุมเชื่อมโยงทุกรูปแบบการคมนาคมขนส่ง (วาระการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์) โดยการเชื่อมต่อดังต่อไปนี้

(ก) ทางอากาศ ควรจะเป็นจุดแข็งที่สุดของประเทศไทยด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และความพร้อมด้านกายภาพที่มีอยู่ในระดับหนึ่ง ประเทศไทยควรเสนอให้อาเซียนตั้งระบบเครือข่ายพันธมิตรด้านคมนาคมทางอากาศร่วมกัน (ASEAN Air Transport Alliance) เพื่อยกระดับบริการทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและด้านระบบการจัดการ และเป็นศูนย์กลางการบินของ ASEAN

(ข) การขนส่งทางน้ำ การเชื่อม ๒ สมุทรทางน้ำได้มีการศึกษาความเป็นไปได้แล้ว โดยเฉพาะเรื่องคอคอดกระและท่าเรือน้ำลึกที่ทวาย ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่เน้นมาที่ประเทศไทย ดังนั้นขั้นต่อไปควรขยายรายละเอียดไปถึงผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ และการสร้างเครือข่ายเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต โดยเชิญผู้สนใจในระดับนานาชาติมาร่วมคิดและออกแบบระบบความเป็นเจ้าของ ตลอดจนการแบ่งสรรผลประโยชน์ โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มผู้ได้/เสียต่างๆ

(ค) ระบบการขนส่งทางบก ควรมีการศึกษาทั้งระบบในภูมิภาคและตั้งเป้าหมายระยะยาวทั้งระบบถนน ราง โดยเชื่อมต่อกับระบบเครื่องบินและเรือ เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมต่อที่สอดคล้องกันและเพิ่มประสิทธิภาพของทั้งระบบ ขณะเดียวกันประเทศไทยควรมีแผนรองรับอุตสาหกรรมด้านนี้ด้วย เช่น การสร้างความเป็นเลิศทางด้านการตรวจสอบและมาตรฐานด้านการขนส่ง (Center of Excellence for Transportation Standard and Testing) เป็นต้น

(ง) โครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายโทรคมนาคม ประเทศไทยควรมีการสร้างเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานของชาติ (National Broadband) และต้องมีการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบในการดำเนินการ และจำเป็นต้องสร้าง Broadband Superhighway ซึ่งพาดผ่านประเทศไทยจากด้านมหาสมุทรอินเดียไปลาวและกัมพูชา โดยรวมโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟเบอร์ออปติกให้เป็นบริษัทเดียว และเครือข่ายเสาสัญญาณให้เป็นอีกบริษัทหนึ่งที่บริหารโดยภาคเอกชน เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารสำหรับประเทศไทยในอนาคต

(๒) กลุ่มได้เปรียบ

ประกอบด้วย ๘ อุตสาหกรรมหลักคือ การค้า (ปลีก/ ส่ง/ ต่างประเทศ) ท่องเที่ยว โลจิสติกส์ และขนส่งเกษตรแปรรูป ก่อสร้าง ยานยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเหล่านี้รวมกันประมาณร้อยละ ๖๐ ของ GDP ปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล่านี้เติบโตร้อยละ ๗ ต่อปี แต่ด้วยการวางแผนที่ดี อุตสาหกรรมกลุ่มนี้อาจจะนำเงินเข้าประเทศได้ถึงร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยใช้นวัตกรรมด้านการบริหารและจัดรูปบริษัท

อุตสาหกรรมการค้าปลีกและค้าส่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในประเทศไทย เมื่อตลาดอาเซียนเปิดกว้างขึ้น สินค้าอุปโภคบริโภคจะมีการซื้อขายเพิ่ม โอกาสของประเทศไทยในการมีส่วนร่วมช่วยสร้างช่องทางการค้าใหม่ๆ จะช่วยอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและในอาเซียนด้วยการทำตลาดในประเทศต่างๆ ได้อย่างไรก็ตามการลงทุนและทำธุรกิจนี้มีปัญหาทางการเมือง เพราะอาจถูกมองว่าเป็นการครอบงำตลาด โดยเฉพาะจะมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการขนาดเล็ก เช่น แม่ค้าหาบแร่และร้านขายของชำแบบเดิม เป็นต้น ดังนั้นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ต้องสร้างความเข้าใจกับทั้งผู้บริโภคและเจ้าหน้าที่รวมถึงภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องถึงประโยชน์ที่ผู้คนแต่ละฝ่ายจะได้รับ ในแง่ของประเทศไทยการมีบริษัทของไทยที่สามารถทำธุรกิจนี้ในต่างประเทศจะเป็นช่องทางช่วยให้สินค้าไทยสามารถออกสู่ตลาดได้มากขึ้นซึ่งย่อมเป็นประโยชน์ต่อคนในประเทศ ดังนั้นควรสนับสนุนให้บริษัทไทยไปลงทุนในต่างประเทศในอุตสาหกรรม

โลจิสติกส์และขนส่ง อุตสาหกรรมนี้จะสอดคล้องกับเป้าหมายการทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียน ปัจจุบันการดำเนินงานตาม The Roadmap for Integration of Logistics Services (๒๐๐๗) เกือบไม่มีความก้าวหน้าเลย เพราะแรงขับเคลื่อนจากภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคยังมีน้อย ทั้งที่ประเทศไทยน่าจะได้รับประโยชน์มากจากการพัฒนาและการรวมตัวของอุตสาหกรรมนี้

เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมแปรรูปโดยเฉพาะด้านอาหาร เป็นสินค้าที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและอาเซียนมีแผนงานมากที่สุดถึง ๕๗ แผนงาน สำหรับประเทศไทยซึ่งค่าแรงในภาคเกษตรสูงกว่าประเทศอื่นๆ รอบบ้านเรา จึงต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องเน้นสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรซึ่งรวมถึงการนำเข้าวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นสินค้าที่จะส่งไปขายให้ผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศต่อไป ประเทศไทยอาจจะตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับสินค้าเกษตรต่างๆ ตามแนวชายแดนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ หรืออาจจะส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมเหล่านี้ในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายการผลิตสินค้าบางชนิดที่ประเทศไทยมีความสามารถสูงอยู่แล้ว เช่น อาหารทะเลกระป๋อง สับปะรด ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน เป็นต้น

การท่องเที่ยว (วาระการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว) เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ประเทศไทยต้องพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวให้กับประเทศ ความร่วมมือในอุตสาหกรรมด้านนี้ของอาเซียนช่วงปี ๒๕๓๐-๒๕๔๐ มีความก้าวหน้ามากและช่วยให้เกิดความเจริญเติบโตในทุกประเทศ แต่ปัจจุบันความร่วมมือมีน้อยลง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านนี้มากที่สุด และมีโอกาสขยายกิจการไปยังประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านนี้ทั้งภูมิภาค โดยเฉพาะการเปิดแหล่งท่องเที่ยวและบริการใหม่ๆ ประเทศไทยจึงควรมีแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมด้านนี้ในอาเซียน เพราะการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจโดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน จะทำให้ประเทศไทยได้พันธมิตรที่เก็งขึ้น ซึ่งสุดท้ายก็จะทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ด้วย

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวควรมีแนวทางการปฏิรูป ดังนี้

(๑) ปฏิรูปวิสัยทัศน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นเป้าหมายรายได้และคุณภาพนักท่องเที่ยว จัดแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ได้มาตรฐานสากล กระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการดำเนินการของชุมชน

(๒) การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (Restructuring) โดย ๑) ปรับให้คณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (กทช.) ให้ลดจำนวนกรรมเพื่อให้เกิดความคล่องตัว กำหนดทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ให้มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีการขับเคลื่อนแผนให้เป็นรูปธรรม บูรณาการงบประมาณให้สอดคล้องกับแผน สนับสนุนให้มีการตั้งคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ ๒) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นหน่วยราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการฯ เป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีตำแหน่งเทียบเท่าระดับปลัดกระทรวง ให้มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งแนวราบและแนวตั้ง รวมทั้งการเจรจาและดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยมีหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์และพัฒนา ประสานและดูแล บริการกองทุนการท่องเที่ยว ส่งเสริมและดำเนินการของผู้ประกอบการทั้งส่วนกลาง ท้องถิ่น และชุมชน ๓) พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยการสนับสนุนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ศึกษาและเผยแพร่ภูมิประวัติ ตำนานต่างๆ จัดทำแผนพัฒนาคลัสเตอร์ พัฒนาเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมการขยายธุรกิจการท่องเที่ยวไทยไปต่างประเทศ

อสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ เป็นอุตสาหกรรมแรกๆ ที่จะรับรู้ผลกระทบจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประกอบด้วยธุรกิจบริการหลายด้านตั้งแต่หน้าบริการด้านกฎหมาย บริการด้านการประเมินทรัพย์สิน การเงิน การพัฒนา การก่อสร้าง ตลอดจนไปถึงบริการโครงการที่อยู่อาศัย บริการเหล่านี้มีพัฒนาการในระดับที่สูงพอสมควรในประเทศไทย โดยอยู่ในระดับที่สามารถขยายไปยังต่างประเทศได้โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัจจุบันก็เข้าไปดำเนินการอยู่บ้างแล้ว ประเทศไทยจึงควรมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศในอุตสาหกรรมบริการอสังหาริมทรัพย์ (Center of Excellence of Real Estate Industry) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งความรู้ในอุตสาหกรรมด้านนี้ในระยะยาว

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์จะเหลือเป็นมรดกตกทอดให้กับคนไทยได้แค่นั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของคนไทยในการก้าวข้ามจากบริษัทย่อยไปเป็นบริษัทระดับโลก บริหารการลงทุน การหาแหล่งทุน ตลอดจนการจัดการด้านการเงินและเทคโนโลยี ประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางของความเป็นเลิศด้านอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในอาเซียน (ASEAN Center of Excellence for Automotive Components) จึงควรรักษาอุตสาหกรรมนี้ไว้ให้กับประเทศไทยในระยะยาว

(๓) กลุ่มเสียเปรียบ

ประกอบด้วย ๒ อุตสาหกรรมคือ เครื่องนุ่งห่ม และเหล็ก อุตสาหกรรมเหล่านี้อาจจะไม่สามารถสู้กับตลาดโลกได้ เนื่องจากค่าแรงที่แพงขึ้น และประเทศไทยไม่มีฐานในการสร้างวิทยาการใหม่ๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาสินค้าเหล่านี้ ดังนั้น จะต้องมีการวางแผนชัดเจนในการปรับเปลี่ยน

นอกจากนั้น ในภาคเกษตรซึ่งมีสินค้าจำนวนมาก จะต้องมีการศึกษาประเมินเพื่อกำหนดว่าสินค้าใดขาดความสามารถในการแข่งขันระยะยาวแล้วหามาตรการช่วยเกษตรกรในสินค้าเหล่านี้สามารถออกไปสู่ภาคการผลิตอื่นๆ ได้อย่างเป็นระบบ

๕.๓.๓ มิติที่สามแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพธรรมชาติของพื้นที่ ซึ่งอาจจะเห็นได้ชัดในกรณีของสินค้าเกษตร ในกรณีของอุตสาหกรรมการผลิต การเข้าถึงสาธารณูปโภคเช่น ไฟฟ้าหรือน้ำ อาจจะเป็นตัวกำหนดที่ตั้งของอุตสาหกรรมบางอุตสาหกรรม และในด้านการบริการ พื้นที่ที่มีลูกค้ามาก ๆ อาจจะเป็นตัวกำหนดที่ตั้งของการทำธุรกิจ แต่การกำหนดพื้นที่เฉพาะสำหรับการผลิตสินค้าหรือบริการ บางกลุ่ม อาจจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมนั้นได้ เช่น การสร้างรางรถไฟในเขตพื้นที่ปลูกอ้อย หรือการสร้างหน่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องยนต์ในเขตกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการการตรวจสอบเป็นต้น

การพัฒนาเชิงพื้นที่อาจจะทำเป็นกลุ่มจังหวัด (Cluster) เช่น กลุ่มอันดามัน ซึ่งอยู่ใกล้กันเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมของกลุ่มเพื่อช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในแต่ละพื้นที่ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมายระยะยาว การวางแผนปฏิบัติ และการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งจะทำให้สามารถใช้ศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแกนของการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ

โดยเฉพาะพื้นที่จุดผ่านแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งมีปัญหาแนวเขตแดน ทำให้เกิดปัญหาการผ่านแดน นอกจากนั้นจะต้องมีการทำพิธีการผ่านแดนหลายครั้งซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลานาน ข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้คือ การทำให้พื้นที่ในจุดเหล่านี้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการเดินทางและขนส่งผ่านแดน ความจำเป็นนี้จะเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณในอนาคต ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างรูปแบบของการพัฒนาพื้นที่ร่วมตามแนวชายแดน

การพัฒนาพื้นที่ร่วมทางเศรษฐกิจชายแดน (วาระพัฒนา) ตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมชายแดน (Joint Economic Development Area – JEDA) เพื่อรวมพื้นที่ตามจุดผ่านแดนที่ติดต่อกันของสองประเทศให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเดียว โดยให้ภาครัฐของทั้งสองประเทศตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและจ้างบริษัทเอกชนมาบริหารพื้นที่ร่วมนี้ โดยอาจให้ภาครัฐของทั้งสองประเทศลงทุนร่วมกับภาคเอกชนทั้งจากอาเซียนและประเทศอื่นๆ ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆใน JEDA ให้ยึดตามข้อตกลงของประชาคมอาเซียน (ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง) เช่น ASEAN Single Window (ASW) การเปิดเสรีด้านบริการ (ASEAN Framework Agreement on Services) การเปิดเสรีด้านการลงทุน (ASEAN Comprehensive Agreement on Investment) ตลอดจนให้มีโครงการความร่วมมือทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม แรงงาน และการเมืองในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษนี้ด้วย อันเท่ากับเป็นการตั้งประชาคมอาเซียนนำร่องในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับการเชื่อมต่อ ๒ สมุทรระหว่างที่เรือน้ำลึกที่แหลมฉบังและท่าเรือ น้ำลึกทวาย (สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์) ให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมชายแดนระหว่างพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่บ้านน้ำพุร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และพื้นที่ชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ซึ่งอยู่ติดกัน โดยให้พื้นที่ร่วมนี้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเดียว มีรัฐบาลเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยตั้งบริษัทขึ้นมาถือหุ้นเขตเศรษฐกิจร่วมนี้ การแบ่งหุ้นขึ้นอยู่กับพื้นที่ของแต่ละประเทศที่นำเข้ามาในโครงการ ให้บริษัทนี้จ้างผู้บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนี้โดยการประมูล ให้บริษัทที่บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจนี้ได้สิทธิเป็นผู้รับจ้างทำตามระเบียบพิธีการต่างๆ เช่น พิธีการด้านศุลกากร การตรวจสอบการกักกันพืชและสัตว์ การตรวจสอบเรื่องอาหารและยา และมาตรฐานอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยให้หน่วยงานเหล่านี้จ้าง (Outsource) บริษัทที่บริหารพื้นที่เขตเศรษฐกิจเป็นผู้ดำเนินการแทน รายละเอียดของสิทธิพิเศษต่างๆ จะต้องพิจารณาร่วมกันและตกลงกันระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศ

รูปแบบนี้บริษัทของไทยสามารถไปตั้งโรงงานการผลิตในชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยเน้นกิจกรรมการผลิตที่มีมูลค่าสูงในโรงงานที่ชายแดนเขตไทย ขณะที่กิจกรรมการผลิตซึ่งต้องใช้แรงงานเข้มข้น อาทิ การตัด การขึ้นรูป และการทอ เป็นต้น สามารถทำที่โรงงานสาขาในเขตสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยจ่ายค่าแรงเป็นคอมมิชชั่น ทั้งนี้เครื่องจักร อุปกรณ์ ชิ้นส่วน และวัตถุดิบ จะถูกส่งไปยังโรงงานสาขาที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์โดยไม่เสียภาษีศุลกากร และบริษัทไทยสามารถนำแรงงานฝีมือเข้าไปทำงานในโรงงานสาขาได้โดยได้รับวีซ่าคนต่างด้าวพิเศษในฐานะเป็นผู้จัดการ ช่างเทคนิค และแรงงานเชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะพิเศษเฉพาะทาง สินค้าที่ผลิตและประกอบขึ้นที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์จะถูกส่งกลับมายังประเทศไทย จากนั้นสินค้าบางส่วนอาจจำหน่ายในประเทศไทย และที่เหลือส่งออกไปยังต่างประเทศโดยผ่านท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น

๕.๔ ขั้นตอนของการดำเนินการตามแผน

การดำเนินการ อาจแบ่งเป็น ๓ ระยะคือ

๕.๔.๑ ในระยะแรกอาจเน้นการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านสร้างภูมิภาคให้เจริญโดยต่อยอดการค้าชายแดน การปรับโครงสร้างพื้นฐานการเชื่อมโยงของประเทศทั้งกับประเทศเพื่อนบ้านและสร้างทางเชื่อม ๒ สมุทร (มหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย) รวมทั้งการจัดระบบการทำธุรกิจให้โปร่งใสพร้อมเป็นฐานสำหรับการทำธุรกิจในภูมิภาคได้

๕.๔.๒ ในระยะที่สอง ขยายและเพิ่มความเข้มแข็งสู่ภูมิภาคที่เหลือของอาเซียนและเอเชีย โดยการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบคมนาคมขนส่งและสื่อสาร พลังงาน การเงิน รวมทั้งระบบกฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการทำธุรกิจของเอเชีย

๕.๔.๓ ในระยะที่สาม ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการแข่งขันสูงในสาขาสำคัญ มีรายได้สูง และมีการกระจายรายได้ดี

๕.๕ ข้อเสนอวิธีการสร้างแผนยุทธศาสตร์ชาติ

ข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชาตินี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งควรจะมีด้านสังคมและด้านความมั่นคงของประเทศด้วย

การดำเนินการสร้างแผนยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้มีการทำอย่างเป็นวิทยาศาสตร์คือตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาอย่างละเอียดและทำอย่างมืออาชีพ

๕.๕.๑ ภาครัฐควรมีการปรึกษาหารือระหว่างผู้นำหน่วยงานต่างๆ เพื่อกำหนดว่าทิศทางของประเทศควรจะไปทางใด บทบาทภาครัฐอยู่ที่ใดและบทบาทของเอกชนกับภาคประชาสังคมควรอยู่ที่ใด

๕.๕.๒ ภาคเอกชนเองก็ควรจะมีการจับกลุ่มหารือกันว่าทิศทางประเทศควรจะไปทางใด ภาคเอกชนจะทำอะไร ภาครัฐควรจะทำอะไร และภาคประชาสังคมควรจะทำอะไร

๕.๕.๓ ภาคประชาสังคม ก็ต้องหารือกันว่า ภาคประชาสังคมต้องการเห็นอะไร ต้องการให้ภาครัฐควรทำอะไร และภาคเอกชนควรทำอะไร

๕.๕.๔ นำข้อเสนอทั้ง ๓ ส่วนมาสังเคราะห์เพื่อสร้างทิศทางเป้าหมายประเทศระยะยาว

๕.๕.๕ ให้ทุกภาคส่วนมาร่วมกันตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ร่วมกัน การดำเนินการควรจะทำจากระดับพื้นที่ขึ้นมา แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติ

๕.๖ การจัดตั้งสถาบันยุทธศาสตร์ชาติ

การทำแผนยุทธศาสตร์ควรจะต้องมีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารแผนยุทธศาสตร์ ในการติดตามและประมวลผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การทบทวน การติดตามการดำเนินการและการประเมินผลของการดำเนินการว่าเป็นตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และสามารถที่จะบรรลุผลตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่ได้ออกมาสามารถเป็นจริงได้ รวมทั้ง การทบทวนปรับปรุงแก้ไขแผนยุทธศาสตร์ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น จึงเสนอให้ตั้งสถาบันยุทธศาสตร์ชาติขึ้นมาเพื่อการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ โดยมีลักษณะดังนี้

๕.๖.๑ รูปแบบ เป็นสถาบันที่มีอิสระในการดำเนินการ และนำเสนอรายงานต่อรัฐบาล รัฐสภา และประชาชน

๕.๖.๒ เป้าหมายของสถาบัน เป็นสถาบันที่เป็นเลิศทางวิชาการ โดยนำความรู้ ทรัพยากร ข้อมูลที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดจากทั้งในประเทศและในโลกมารวมกันเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์สำหรับอนาคตของประเทศไทยใน ๒๐ ปีข้างหน้า

๕.๖.๓ หน้าที่และอำนาจ

ก. มีหน้าที่บริหารแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ทั้งนี้รวมถึงแผนงานระดับปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ในการทำให้ประเทศไทยเดินไปสู่เป้าหมายของความเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ข. มีหน้าที่ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แผนยุทธศาสตร์ โดยมีอำนาจและได้รับการสนับสนุนในการเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐ และสร้างฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

ค. มีหน้าที่จัดซื้อ จัดจ้าง สถาบันวิจัย นักวิจัย ด้านต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศรวมทั้งองค์ระหว่างประเทศ ในการทำงานวิจัยด้านนโยบายที่ต้องการ

๕.๖.๔ งบประมาณ

งบประมาณของสถาบันได้รับเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๕ ของผลผลิตมวลรวมของประเทศ ซึ่งอาจจะเริ่มจาก ๐.๐๒ ในปีแรกแล้วเพิ่มถึงเป้าใน ๕ ปี

๕.๖.๕ โครงสร้างบริหาร

ก. สถาบัน ประกอบด้วย คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ เป็นส่วนที่ให้นโยบาย ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งฝ่ายวิชาการ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชนทั้งสิ้นจำนวนไม่เกิน ๒๕ คน

ข. คณะกรรมการบริหาร ซึ่งควบคุมดูแลการดำเนินการของสถาบัน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จำนวนไม่เกิน ๑๕ คน

ค. ประธานสถาบัน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการดำเนินการของสถาบัน

ง. มีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ความสามารถระดับนานาชาติและได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม

จ. มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและนอกประเทศในการได้มาซึ่งข้อมูลความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาประเทศไทย

ฉ. เน้นการทำการศึกษาด้านต่างๆ โดยจัดจ้างสถาบันวิจัยด้านต่างๆ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง หรือองค์กรเอกชน ที่เหมาะสมในการทำวิจัยในเรื่องที่ต้องการ

๕.๖.๖ วิธีการดำเนินการ

หัวใจของการทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือ การคัดกรองและสรุปความรู้ความคิดเห็นต่างๆ จากทุกภาคส่วนเข้ามาเพื่อใช้ในการวางแผน เป็นกระบวนการที่ทำจากภาพใหญ่ ภาพรวมขึ้นมา โดยใช้ข้อมูลความรู้ของภาครัฐทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ทั้งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดต่างๆ และระหว่างประเทศ ในด้านธุรกิจ ต้องรวบรวมข้อมูลจากภาคเอกชนในอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและสิ่งแวดล้อมในตลาดโลก จากนั้นนำข้อมูลทั้งสองชุดมาสังเคราะห์เพื่อทำเป็นข้อเสนอร่วม และให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาปรึกษาหารือและตกลงกัน

การมีสถาบันยุทธศาสตร์และการมีแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ชาติ คือการสร้างเป้าหมายร่วมให้แก่ประเทศ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต่างรู้ว่าจะร่วมมือกันเพื่อจุดประสงค์อะไรและอะไรจะเกิดขึ้นถ้าไม่ร่วมมือกัน ประเทศไทยยังไม่เคยมีการทำแผนยุทธศาสตร์ของประเทศอย่างจริงจัง แต่ปัจจุบันนี้เป็นที่ชัดเจนแล้วว่าประเทศที่มีแผนที่ชัดเจนได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในภูมิภาค ถ้าหากประเทศยังไม่มีมีการศึกษาอย่างละเอียดและสร้างเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน ประเทศไทยจะมีความเสี่ยงสูงที่สูญเสียความเป็นอิสระของประเทศ ถึงแม้จุดประสงค์ของการมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันจะไม่สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งทางสังคมที่มีในขณะนี้ได้ แต่การมีเป้าหมายร่วมกันถึงแม้ต่างคนต่างทำ การไปถึงเป้าหมายเดียวกันซึ่งก็คือความกินดีอยู่ดีของทุกคนก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ เกิดเป้าหมายรวมและเป้าหมายร่วมของประเทศ เมื่อเป้าหมายชัดเจนและเสถียร ภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชนและภาคการเมืองจะต้องดำเนินการร่วมกัน โดยประชาชนเป็นเจ้าของเป้าหมาย

๖.๒ มีระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมขนส่งและสื่อสารซึ่งต่อยอดจากโครงสร้างในปัจจุบันเพื่อทำให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมของกลุ่มประเทศทั้งสองผากมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย - จุดเชื่อม ๒ สมุทร เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นจุดนัดพบของเอเชียตะวันออกและที่เหลื่อของเอเชีย ได้ส่วนแบ่งที่เป็นธรรมแก่ประชาชนในประเทศ

๖.๓ มีระบบการบริหารเศรษฐกิจเพื่อพร้อมให้ประเทศไทยเป็นจุดเชื่อมทางเศรษฐกิจในอาเซียนและภูมิภาค

๖.๔ มีระบบการบริหารปกครองด้านเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกนโยบาย กำกับดูแลและดำเนินการ ออกจากกัน

๖.๕ มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะการมีระบบการคลังที่กระจายอำนาจการจัดเก็บและการใช้จ่ายลงสู่พื้นที่

๖.๖ มีระบบการเงินที่พร้อมเป็นศูนย์กลางสำหรับภูมิภาค และประชาชนมีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน

๖.๗ มีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เพราะมีปรับระบบโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง และช่วยให้อุตสาหกรรมที่แข่งขันไม่ได้ ให้ออกไปสู่ทางเลือกใหม่

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์

ตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ คือ

๗.๑ การเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อหัวของทั้งประเทศ ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อเดือนภายในปี ๒๕๗๕

๗.๒ ความเหลื่อมล้ำลดลง กลุ่มคนจนที่สุดมีรายได้สูงขึ้นเป็น ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๗.๓ ความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น อยู่ในอันดับร้อยละ ๑๐ แรกของโลก

๗.๔ ระดับความโปร่งใสปราศจากคอร์รัปชันของประเทศไทยอยู่ในอันดับร้อยละ ๑๐ แรกของโลก

๗.๕ การเข้าถึงสาธารณูปโภคของประชาชนมีมากขึ้น

บรรณานุกรม

พลายพล คุ่มทรัพย์. ๒๕๕๘. ประวัติการปฏิรูปเศรษฐกิจของไทย. การสัมมนาเรื่อง “วาระการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจของสภาปฏิรูป” วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค.

International Monetary Fund. April ๒๐๑๔. Derived from World Economic Outlook Database, International Monetary Fund. October ๒๐๑๔. World Economic Outlook.

International Monetary Fund. October ๒๐๑๔. World Economic Outlook database.

Master Card. ๒๐๑๕. (ออนไลน์). Financial Literacy Index. แหล่งที่มา :

<http://masterintelligence.com/content/intelligence/en/research/reports/2015/mastercard-financial-literacy-index-report-2014h1.html>

United Nation-International Trade Center. 2014. Trade Map.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารประกอบการพิจารณาแนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจไทย
เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๗๕

ภาคผนวก ก

๑. ปัจจัยกำหนดอนาคตของเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

การเปลี่ยนแปลงสำคัญของสิ่งแวดล้อมในเอเชียและในโลกซึ่งน่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยมีอย่างน้อย ๖ เรื่องคือ โครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจทิศทางและโครงสร้างทางการค้า โครงสร้างของประชากร โครงสร้างรูปแบบการทำธุรกิจ และวิธีการทำธุรกิจ

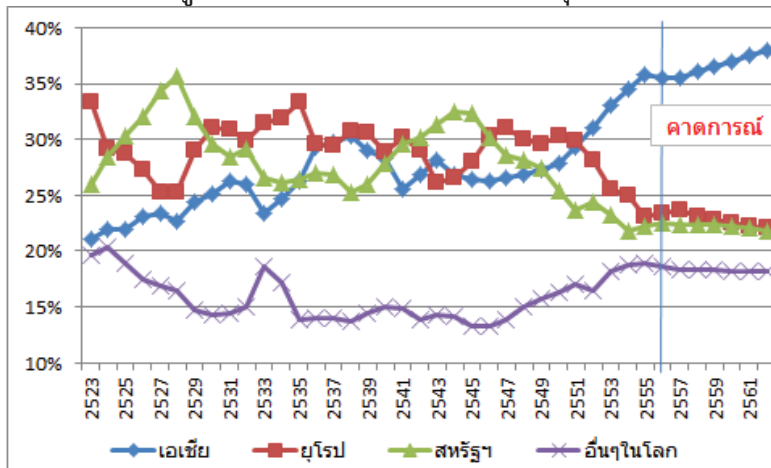
๑. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจในโลก

ในอีก ๕ ปีข้างหน้ากลุ่มประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจโลกคือกลุ่มอเมริกาเหนือและยุโรป จะฟื้นตัวจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ส่วนกลุ่มเอเซียนั้นได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่โตช้าลงและหันกลับมาทำธุรกิจภายในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากทิศทางการค้าและการลงทุนในช่วงระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา

IMF คาดว่าในอีก ๕ ปีข้างหน้าเศรษฐกิจโลกจะโตขึ้นร้อยละ ๓๕.๘ โดยการเติบโตนี้แยกเป็นการเติบโตของประเทศในเอเชียร้อยละ ๑๖.๑ สหรัฐอเมริการ้อยละ ๗.๒ กลุ่มยุโรปร้อยละ ๖.๔ และประเทศอื่นๆ ร้อยละ ๖ ซึ่งแสดงว่าถึงแม้เศรษฐกิจสหรัฐฯและยุโรปอาจจะฟื้นตัวแต่การเติบโตก็ยังจะช้ากว่าในเอเชีย โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี)

ผลลัพธ์ที่สำคัญก็คือสัดส่วนของเศรษฐกิจในเอเชียจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๕.๕ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๓๘.๔ ในปี ๒๕๖๒ ซึ่งหมายความว่าอำนาจทางเศรษฐกิจของเอเชียจะเพิ่มขึ้นขณะเดียวกันสัดส่วนของยุโรปและสหรัฐฯจะลดลงเหลือร้อยละ ๒๒ และร้อยละ ๒๑.๘ ซึ่งรวมเป็นร้อยละ ๔๓.๘ โดยใหญ่กว่าเศรษฐกิจเอเชียเพียงร้อยละ ๕.๔ เท่านั้น

รูปที่ ๒: สัดส่วนของ GDP เอเชีย ยุโรป

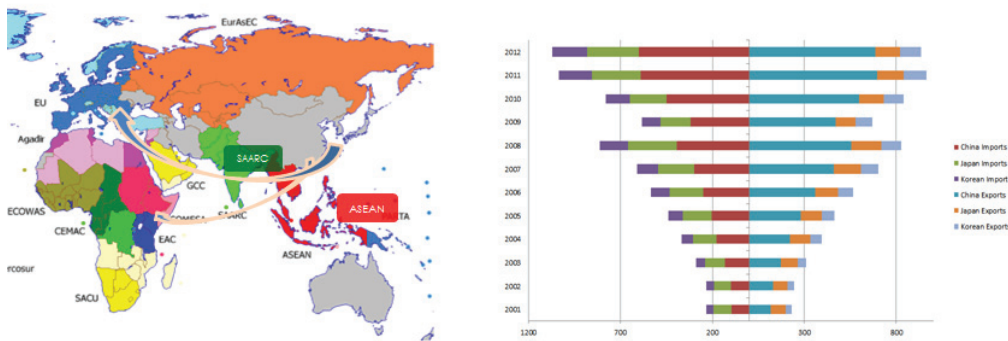
ที่มา: World Economic Outlook, ตุลาคม ๒๐๑๔, IMF.

การก้าวเข้าสู่อำนาจทางเศรษฐกิจของเอเชียจะมีผลกระทบต่อระบบการค้า การเงิน และระบบอื่นๆ รวมถึงสถานะในการเป็นผู้นำทางการเมืองในเวทีโลกด้วย ซึ่งแม้ว่ามีใช้จะเกิดขึ้นโดยง่าย แต่ถ้าเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบอย่างมากต่อความเติบโตของประเทศต่างๆ ประเทศไทยจึงต้องมีแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้เพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

๒. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการค้า

ใน ๕-๑๐ ปีข้างหน้า การค้าของเอเชียจะอยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียด้วยกันมากขึ้นเนื่องจากประเทศในกลุ่มยุโรปและอเมริกายังต้องใช้นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศอยู่ ทำให้จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี มีการนำเข้าจากประเทศอื่นในเอเชียมากขึ้น ๕.๖ ล้านล้านเหรียญ สรอ. และส่งออก ๖.๕ ล้านล้านเหรียญ สรอ. รวมมูลค่าการค้าทั้งสิ้นกว่า ๑๒ ล้านล้านเหรียญ สรอ. เพิ่มขึ้นจากมูลค่าการค้ารวม ๐.๕๐ ล้านล้านเหรียญในปี ๒๐๐๑

รูปที่ ๓: การเติบโตของการนำเข้าและส่งออกระหว่างกลุ่มจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี กับประเทศอื่นในเอเชีย

ที่มา: รวบรวมจาก Trade Map, UN-ITC, 2014.

๓. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในเอเชีย

การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรที่ไม่เท่ากันในประเทศต่าง ๆ และในกลุ่มอายุต่างๆ จะมีผลกระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของเอเชียในอนาคต เนื่องจากการคาดการณ์ที่ยาวไกลอาจยิ่งคาดเคลื่อนมาก ดังนั้นจึงอาจจะพิจารณาข้อมูลแค่ในกรอบเวลา ๕ ปี ข้างหน้า

- จำนวนประชากรในโลกคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจาก ๗ พันล้านคนในปัจจุบันเป็น ๗.๕ พันล้านคนในปี ๒๕๖๒ และ ๘ พันล้านคนในปี ๒๕๗๘ โดยที่ประชากรในเอเชียจะเพิ่มจาก ๔.๒ พันล้านคนเป็น ๔.๔๖ พันล้านในปี ๒๕๖๒ (เพิ่มขึ้น ๒๖๐ ล้านคน)

- โครงสร้างประชากรจะเปลี่ยนไปเนื่องจากส่วนใหญ่การเพิ่มของประชากรจะมาจากกลุ่มเอเชียใต้ (เพิ่มขึ้น ๑๔๒ ล้านคน หรือประมาณร้อยละ ๒๗ ของการเพิ่มทั้งโลกในปี ๒๕๖๓) ในขณะที่ประชากรในเอเชียตะวันออกจะเพิ่มช้าลงทำให้มีสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

- การเคลื่อนย้ายของแรงงานจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของแรงงานจากกลุ่มเอเชียใต้ไปที่ส่วนอื่นๆ ในเอเชียเพื่อหางานทำ การเคลื่อนย้ายแรงงานจะเกิดขึ้นในระดับต่าง ๆ ทั้งแรงงานฝีมือและแรงงานทั่วไป

ตารางที่ ๔: จำนวนประชากรและแหล่งความเจริญเติบโตในอนาคต

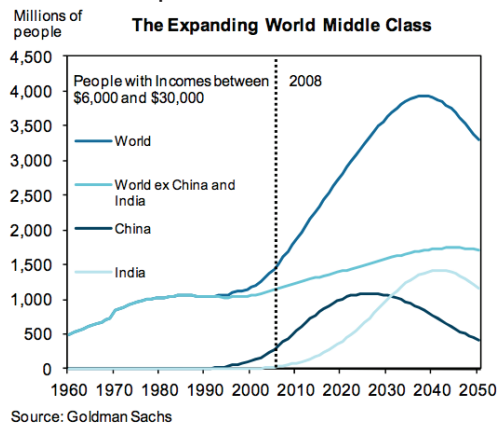
	ประชากร		เพิ่มขึ้น		สัดส่วน	การเพิ่ม กว้างหนัก	สัดส่วนที่มา ของการเติบโต
	2557	2563	ล้านคน	%			
อาเซียน	619.99	669.38	49.39	7.97%	0.0873	0.70%	9.54%
เอเชียด.อ.เฉียงเหนือ	1,545.31	1,587.30	41.99	2.72%	0.2175	0.59%	8.11%
เอเชียใต้	1,685.67	1,828.43	142.76	8.47%	0.2372	2.01%	27.57%
เอเชียอื่น ๆ	600.03	639.19	39.16	6.53%	0.0844	0.55%	7.56%
เอเชีย	4,450.99	4,724.29	273.30	6.14%	0.6264	3.85%	52.78%
สหรัฐฯ	319.05	332.19	13.15	4.12%	0.0449	0.19%	2.54%
สหภาพยุโรป	532.01	539.72	7.72	1.45%	0.0749	0.11%	1.49%
อื่น ๆ	1,803.11	2,026.75	223.64	12.40%	0.2538	3.15%	43.19%
ทั้งหมด	7,105.15	7,622.96	517.81	7.29%	1.0000	7.29%	100.00%

ที่มา: จาก World Economic Outlook Database, IMF, เมษายน 2558.

๔. ผู้มีรายได้ปานกลางมากกว่าร้อยละ ๕๕ ในอนาคตจะอยู่ในเอเชีย

จากการประมาณการของสถาบันวิจัยต่าง ๆ เช่น Goldman Sachs ทำนายว่าคนรายได้ปานกลาง (รายได้ \$๖,๐๐๐-\$๓๐,๐๐๐ ต่อปี) ในโลกจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากประมาณ ๑,๘๐๐ ล้านคนในปัจจุบันเป็นกว่า ๔,๐๐๐ ล้านคนในปี ๒๐๔๐ โดยจะเป็นคนจีนและอินเดียประมาณ ๒,๒๐๐ ล้านคนหรือประมาณร้อยละ ๕๕ ผู้บริโภคกลุ่มนี้จะเป็นตัวกำหนดเศรษฐกิจโลกในอนาคต

รูปที่ ๔ The expansion world middle class

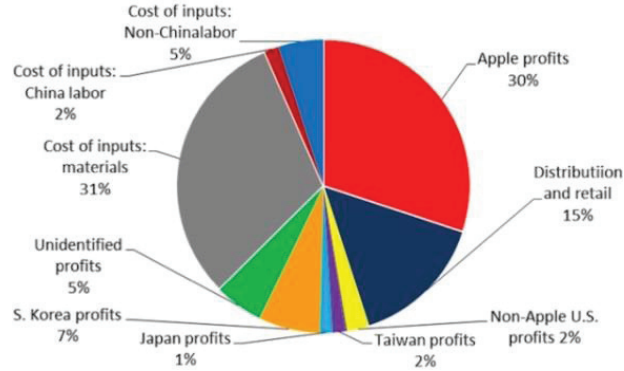
๕. การย้ายฐานธุรกิจเข้ามาในเอเชีย

การขยายตัวของตลาดเอเชียทำให้อุตสาหกรรมต่างๆ ย้ายฐานการผลิตเข้ามาในเอเชีย หลายๆ อุตสาหกรรมจะเข้ามาในระยะแรกเพราะค่าแรงที่ถูกกว่าและหาได้ง่ายกว่า แต่ในปัจจุบันฐานการผลิตของอุตสาหกรรมหลายๆ อุตสาหกรรมเช่น สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ เหล็ก และยานยนต์ ส่วนใหญ่จะอยู่ในเอเชีย

ความสำเร็จของการขยายตัวในอุตสาหกรรมเหล่านี้เกิดจากพัฒนาการของวิธีบริหารกิจการข้ามพรมแดน ซึ่งใช้สำหรับวางแผนบริหารจัดการซื้อวัตถุดิบ การประกอบชิ้นส่วน การบริหารสินค้าคงคลัง การจัดจำหน่าย และการจัดตั้งบริษัทในประเทศต่าง ๆ เพื่อให้บริษัทได้กำไรมากที่สุด การบริหารมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain Management) เช่นบริษัท Apple ในรูปที่ ๕ ซึ่งบริษัทแม่จะจัดตั้งบริษัทหรือจ้างบริษัทในประเทศต่างๆ ให้ทำ

หน้าที่ตั้งแต่จัดซื้อวัตถุดิบในประเทศที่ถูกที่สุด เพื่อส่งไปในประเทศซึ่งค่าใช้จ่ายในการประกอบชิ้นต้น แล้วทั้งหมดส่งไปให้บริษัทในอีกประเทศหนึ่งประกอบชิ้นสุดท้ายแล้วส่งออกไปประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อขาย หลังจ่ายเงินค่าทำในประเทศต่าง ๆ นั้นบริษัท Apple ได้กำไรร้อยละ ๓๐ จากการขายเครื่องโทรศัพท์แต่ละเครื่อง

รูปที่ ๕ สัดส่วนของในช่วงต่างในห่วงโซ่อุปทานของ Iphone

ในอนาคต บริษัทขนาดกลางและเล็กก็จะสามารถใช้วิธีการบริหารแบบนี้ได้เพราะมีตัวอย่างให้ศึกษามาก นอกจากนั้นการใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ๆ เสริมการบริหารธุรกรรมข้ามพรมแดนจะถูกลงและมีความมั่นคงมากขึ้น การแข่งขันจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงเทคโนโลยีการผลิตแต่อยู่ที่นวัตกรรมการบริหารจัดการ

๖. โลกดิจิทัล

ในอนาคต เมื่อประชากรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรในเอเชียใต้เติบโตอย่างรวดเร็ว ประชากรจะเคลื่อนย้ายเข้าเมือง และเอเชียจะมีชนชั้นกลางครึ่งหนึ่งของโลก พฤติกรรมการบริโภคของผู้คนจะเปลี่ยนแปลง และผลกระทบของโลกดิจิทัลจะมีมากที่สุดด้วย เพราะประเทศเอเชียมีเบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุดและมีอัตราการเติบโตมากที่สุดในโลก

- ผู้บริโภค: สินค้าที่ต้องการจะเปลี่ยนไป ตัวอย่างเช่น อาหารสำเร็จรูป เครื่องใช้ในบ้าน รถยนต์ และโทรศัพท์มือถือโดยพฤติกรรมการบริโภคก็จะเปลี่ยนไปด้วย เช่น ความถี่การซื้อสินค้าจะมีมากขึ้น และใช้ของฉาบฉวยขึ้น เป็นต้น

- การผลิต: มีสินค้าและบริการใหม่ๆ มากขึ้น วงจรอายุสินค้าสั้นลง (Product-life cycle) ค่าแรง ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น นวัตกรรมการผลิตและบริหารการผลิตข้ามประเทศลดจนการลงทุนข้ามประเทศจะมีสูงขึ้น

- การตลาด: วิธีการขาย การจำหน่าย การจ่าย การรับ ทำให้บริษัทขนาดกลางและเล็กที่มีความคล่องตัวได้เปรียบกว่าในการปรับตัว จำนวนบริษัทขนาดกลางจะเพิ่มขึ้น

นอกจากการเปลี่ยนแปลงหลัก ๖ ด้านนี้แล้ว ยังมีการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ อีกหลายอย่างซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียและประเทศไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก (Climate Change) การเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคงในตะวันออกกลาง และปัญหาความเสี่ยงของระบบการเงินในโลก เป็นต้น แต่การศึกษานี้เห็นว่าเรื่อง ๖ เรื่องซึ่งยกมานั้นน่าจะเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อภูมิภาคนี้โดยตรงมากที่สุดและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีการออกแบบความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคเอเชียเพื่อรองรับแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนี้

๒. วาระพัฒนาที่ ๕ เศรษฐกิจดิจิทัล

ประเด็นปัญหา

ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามแนวนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางทางการค้าและบริการในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศไทยนั้นจะต้องมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมผ่านการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและโอกาสทางเศรษฐกิจของประชาชนทั้งประเทศในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและการเชื่อมต่อกับโลกอินเทอร์เน็ต

การแก้ปัญหา

๑. ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลโดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความชัดเจนในแนวทางการดำเนินการพัฒนาให้กับทุกฝ่าย

๒. การพัฒนาระบบนิเวศน์ของเศรษฐกิจดิจิทัลโดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่มีคุณภาพและมีความครอบคลุมจะเป็นเงื่อนไขแรกเริ่มที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างยั่งยืนในประเทศ

๓. ระบบนิเวศน์ที่เป็นผลจากแนวนโยบายและกฎหมายที่เอื้อต่อการให้บริการดิจิทัลจะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ทันสมัยเหมาะสมกับโลกดิจิทัล

๔. ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การแบ่งหน้าที่ขององค์กรและภาคส่วนต่างๆ จะต้องมีความชัดเจนและเป็นอิสระจากกันเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลควรจะใช้ระบบตลาดที่มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมลดบทบาทของรัฐในการให้บริการโดยตรงและแทรกแซงตลาดเท่าที่จำเป็น

ข้อเสนอปฏิรูป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๕ ชั้น ดังนี้

๑. จัดให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Hard Infrastructure)
๒. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุน (Soft Infrastructure)
๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริการ (Service Infrastructure)
๔. การส่งเสริมการสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Promotion)
๕. การพัฒนาองค์ความรู้และสังคมดิจิทัล (Digital Knowledge and Society)

๓. วาระปฏิรูปที่ ๘ การปฏิรูประบบและโครงสร้างภาษี

ประเด็นปัญหา

๑. ไม่มีการแยกชัดเจนระหว่างภาษีของรัฐบาลระดับชาติกับภาษีขององค์กรส่วนท้องถิ่น
๒. ระบบภาษียังมีภาษีไม่ครบฐาน
๓. ภาษีเงินได้มีโครงสร้างอัตราภาษีล้ำสมัย ไม่สอดคล้องกับระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
๔. ภาษีบางกรณีล้ำสมัยและเป็นภาษีก่อความรำคาญ (Nuisance Tax)
๕. ยังอาจปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการบริการจัดเก็บได้
๖. นโยบายภาษียังขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ชัดว่าภาษีของไทยมี ๒ ระดับ คือ ภาษีระดับชาติ กับ ภาษีระดับท้องถิ่น
๒. จัดแบ่งให้ภาษีท้องถิ่นก่อเกิดรายได้ต่อท้องถิ่นได้มากพอหรือเพียงพอกับการใช้จ่ายของท้องถิ่น
๓. เร่งทำภาษีให้ครบฐาน โดยเร่งรัดภาษีภาษีมรดก และภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
๔. ปรับช่วงเงินได้ของอัตราภาษีเงินได้ให้กว้างและสูงขึ้น เพื่อให้อัตราภาษีสูงสุดใช้กับเงินได้สุทธิที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศและรายได้ของประชาชน
๕. ยกเลิกอากรแสตมป์
๖. ปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีให้ครอบคลุมผู้พึงต้องเสียภาษีให้กว้างขึ้น
๗. จัดตั้งคณะกรรมการภาษีอากรระดับชาติ ให้พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบภาษี

๔. วาระปฏิรูปที่ ๙ การปฏิรูประบบบริหารการจัดการรัฐวิสาหกิจ

ประเด็นปัญหา

๑. การบริหารรัฐวิสาหกิจบางแห่งถูกแทรกแซงอย่างไม่เหมาะสมเพิ่มปัญหาต่อการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจนั้น
๒. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยังสับสนและไม่ชัดเจนในการแยกแยะบทบาทของหน่วยงานกำหนดนโยบาย (Policy Maker) หน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) หน่วยงานที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของ (Owner) และหน่วยงานดำเนินการให้บริการ (Operator หรือ Service Provider)
๓. รัฐวิสาหกิจบางกรณีได้รับการโอ้อุ้มมากเกินไปทำให้ได้เปรียบคู่แข่งชั้นทางธุรกิจทำให้รัฐวิสาหกิจไม่เข้มแข็งและด้อยประสิทธิภาพ
๔. รัฐวิสาหกิจบางแห่งขาดทุนและเป็นภาระทางการคลัง
๕. รัฐวิสาหกิจบางแห่งไม่มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจ

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. กำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจนโดยแยกให้ชัดเจนระหว่างหน่วยงาน ๔ ประเภทได้แก่หน่วยงานกำหนดนโยบาย (Policy Maker) หน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) หน่วยงานที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของ (Owner) และหน่วยงานดำเนินการให้บริการ (Operator หรือ Service Provider)
๒. กำหนดให้หน่วยงานแต่ละประเภทไม่ทำภารกิจซ้ำซ้อนกัน
๓. เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของ (Owner) ของรัฐวิสาหกิจให้ออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง
๔. กำหนดให้หน่วยงานซึ่งทำหน้าที่เจ้าของรัฐวิสาหกิจทำการทบทวนเหตุผลแห่งการดำรงอยู่ของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งและทำการประเมินถึงสถานการณ์ดำรงอยู่ของรัฐวิสาหกิจหรือการยุบรวมยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพให้มีความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
๕. ออกกฎหมายกำหนดให้รัฐบาลสามารถใช้รัฐวิสาหกิจเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลเป็นกรณีพิเศษได้แต่หากเป็นการขอให้รัฐวิสาหกิจเรียกเก็บราคาค่าดำเนินการในอัตราที่ต่ำกว่าราคาตลาดที่รัฐวิสาหกิจกำหนดตามปกติรัฐบาลจะต้องชดเชยส่วนต่างนั้นอย่างเหมาะสมโดยให้รัฐวิสาหกิจทำบัญชีเป็นพิเศษขึ้นโดยเฉพาะเรียกว่า “บัญชีบริการสาธารณะ” เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและชัดเจนในการวัดผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ

๕. วาระปฏิรูปที่ ๙ การปฏิรูประบบบริหารการจัดการรัฐวิสาหกิจ (แนวทางการปฏิรูปสถาบันการเงินเฉพาะกิจ)

ประเด็นปัญหา

๑. สถาบันการเงินเฉพาะกิจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของพันธกิจ
๒. ระบบกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจขาดความชัดเจนทำให้เกิดความสับสน
๓. การบริหารกิจการขาดธรรมาภิบาลทำให้เกิดการทุจริต
๔. การกำหนดตัวชี้วัด (KPIs) และการกำหนดค่าตอบแทนไม่เหมาะสม

แนวทางการปฏิรูป

๑. แก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่งโดยกำหนดพันธกิจของแต่ละแห่งอย่างชัดเจนเปลี่ยนโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารให้มีผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการโดยตำแหน่งส่วนกรรมการอื่นๆต้องเป็นมืออาชีพมีคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการและผู้บริหารตามมาตราฐานวิชาชีพและมีบทลงโทษในกรณีที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือทุจริต

๒. ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจเท่ากับที่ดูแลธนาคารพาณิชย์ได้แก่การตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้บริหารเป็นผู้อนุมัติการแต่งตั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงการป้องกันการทับซ้อนของผลประโยชน์มีระบบการตรวจสอบภายในกำหนดมาตรฐานบัญชีและการจัดทำรายงานรวมตลอดถึงอำนาจในการถอดถอนสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องและระงับการดำเนินกิจการเป็นต้น

๓. กระทรวงการคลังจะทำหน้าที่ในฐานะผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือเจ้าของกิจการเท่านั้นในกรณีที่มีความประสงค์จะให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจดำเนินนโยบายสาธารณะหรือนโยบายกึ่งการคลังซึ่งอาจทำให้ขาดทุน กระทรวงการคลังจะต้องจัดสรรงบประมาณชดเชยโดยแยกให้กิจกรรมนั้นออกเป็นบัญชีบริการสาธารณะ (Public Service Account) เพื่อให้การประเมินผลงานและการจ่ายเงินชดเชยพนักงานมีความชัดเจนและเป็นธรรม

๔. ในกรณีของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต้องเร่งออกกฎหมายทางการเงินต่างๆตามหลักชารีอะห์เพื่อจัดอุปสรรคในการดำเนินกิจการตามหลักศาสนา

๖. วาระปฏิรูปที่ ๑๓ การปฏิรูปการเงินฐานราก และสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ประเด็นปัญหา

๑. ระบบการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ขาดความรัดกุมและไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
๒. สมาชิกสหกรณ์ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาและหลักการสหกรณ์ ซึ่งเน้นให้ความสำคัญของการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มิใช่มุ่งหวังผลตอบแทนสูงสุด

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการและส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรอิสระด้วยร่าง พ.ร.บ. คณะกรรมการและส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรอิสระโดยแบ่งเบาภารกิจบางส่วนจากของกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และให้มีอำนาจหน้าที่พัฒนาและกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ อีกทั้งให้มีการได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินในช่วงแรก
๒. สนับสนุนให้รวมตัวกันเป็นสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น
๓. ในระยะยาว ให้พิจารณาความเหมาะสมในการจัดตั้ง “สถาบันคุ้มครองสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์” และสนับสนุนให้สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีความเข้มแข็งรวมกันจัดตั้งเป็น “ธนาคารสหกรณ์”

การเงินฐานราก

ประเด็นปัญหา

๑. กองทุนเน้นการส่งเสริมการกู้ยืมเพื่อไปใช้จ่าย มากกว่ามุ่งเน้นการออมและการลงทุน
๒. ไม่สามารถพัฒนายกระดับกองทุนที่มีอยู่ให้เป็นแหล่งทุนของชุมชนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นได้
๓. ขาดมาตรฐานในการบริหาร และขาดความมั่นคง
๔. ขาดผู้ส่งเสริมและกำกับดูแล
๕. ขาดการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย และขาดกฎหมายรองรับ

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เป็นแม่ข่ายร่วมกับสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) รวมทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เป็นผู้บ่มเพาะให้เกิดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนสัจจะออมทรัพย์สหกรณ์ประเภทต่างๆ และกลุ่มการออมอื่นๆ
๒. คัดสรรกองทุนชุมชนประมาณ ๓,๕๐๐-๗,๐๐๐ แห่งให้ยกระดับเป็นสถาบันการออมชุมชนสู่เครือข่าย ใน ๑๐ ปีข้างหน้า
๓. ออก พ.ร.บ. เกี่ยวกับการเงินฐานราก เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบการเงินฐานราก

๗. วาระปฏิรูปที่ ๑๓ การปฏิรูปการเงินฐานรากและสหกรณ์ออมทรัพย์ : แนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเงินขั้นพื้นฐานแก่ประชาชน

ประเด็นปัญหา

๑. ประชาชนมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับต่ำ
๒. รัฐต้องเผชิญกับปัญหาระบบสวัสดิการสังคม
๓. แผนการให้ความรู้พื้นฐานทางการเงินของแต่ละองค์กรยังไม่มีคุณสมบัติประสานกัน
๔. ภาครัฐยังไม่มีกรอบโครงสร้างการให้ความรู้ทางการเงินที่เหมาะสมกับประชาชนในทุกระดับ

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. จัดทำแผนการให้ความรู้ทางการเงิน
๒. จัดตั้ง “สถาบันส่งเสริมความรู้ทางการเงินแห่งชาติ (National Institute of Financial Literacy: NIFL)” โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชน
๓. ร่าง พ.ร.บ. สถาบันส่งเสริมความรู้ทางการเงินแห่งชาติ พ.ศ.

๘. วาระปฏิรูปที่ ๑๒ การผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม

ประเด็นปัญหา

กฎหมายการแข่งขันทางการค้าไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจาก

๑. คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าสุมเสี่ยงต่อการถูกแทรกแซงโดยนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์
๒. รูปแบบองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าไม่เป็นอิสระขาดงบประมาณและความคล่องตัว
๓. ภารกิจของคณะกรรมการฯ สำนักงานฯ ไม่ครอบคลุมด้านการส่งเสริมการแข่งขันและขาดระเบียบปฏิบัติด้านความโปร่งใสในการดำเนินงาน
๔. คำนิยาม “ผู้ประกอบการธุรกิจ” ไม่ครอบคลุมในเครือ
๕. หลักเกณฑ์ระเบียบและแนวปฏิบัติกำหนดขึ้นอย่างล่าช้าไม่ชัดเจนและไม่ครบถ้วน
๖. การบังคับใช้กฎหมายไม่ครอบคลุมการกระทำของรัฐวิสาหกิจนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐที่ลดหรือจำกัดการแข่งขันและการกระทำผิดนอกประเทศ
๗. ลักษณะความผิดและการกำหนดบทลงโทษตามกฎหมายทำให้การสืบสวนและการกำหนดบทลงโทษตามกฎหมายทำให้การสืบสวนและการบังคับใช้กฎหมายทำได้ยาก

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. ผู้บังคับใช้กฎหมาย
 - ปรับโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าให้เป็นอิสระทั้งบุคลากรงบประมาณและการดำเนินการ
 - ปรับโครงสร้างคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
 - เพิ่มภารกิจด้านการส่งเสริมการแข่งขัน
 - กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานและระเบียบปฏิบัติของสำนักงานฯ และคณะกรรมการฯ ที่ชัดเจน โปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณชน
๒. สาระของกฎหมาย
 - กำหนดให้คำนิยาม “ผู้ประกอบการธุรกิจ” ให้อ้างอิงถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องด้วย
 - กำหนดหลักเกณฑ์ระเบียบและแนวปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ให้ชัดเจนมีสภาพบังคับตามกฎหมายและมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน
 - ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย
 - กำหนดให้รัฐวิสาหกิจที่ประกอบธุรกิจการค้าปกติอยู่ภายใต้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า
 - ขยายขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายให้ครอบคลุมนโยบายหรือมาตรการของรัฐที่ลดหรือจำกัดการแข่งขันและพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมตลอดจนให้มีอำนาจการบังคับใช้นอกราชอาณาจักรได้
๓. การสืบสวนการดำเนินคดีและบทลงโทษ
 - เพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรการลดหย่อนโทษ
 - ปรับปรุงให้มีโทษทางแพ่งและโทษทางปกครอง

๙. วาระปฏิรูปที่ ๑๔ การปฏิรูปภาคการเกษตร

ประเด็นปัญหา

๑. ประเทศไทยส่งออกในปริมาณมาก แต่สินค้ายังมีคุณภาพไม่สูง
๒. เกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน
๓. การช่วยเหลือเกษตรกรมักกลายเป็นนโยบายประชานิยม

ประเด็นการปฏิรูปและพัฒนา

๑. หลักการ

๑.๑ การปฏิรูปด้านการเกษตร

- ช่วยเหลือด้านรายได้และสวัสดิการแก่เกษตรกร
- พัฒนาเกษตรกรให้มีทักษะความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการ การประกอบการ

และการเงิน

- ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดสินค้าช่วยเหลือเกษตรกร

บางส่วนที่มีความประสงค์ที่จะย้ายออกจากภาคเกษตร

๑.๒ การปฏิรูปด้านระบบ

- ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยอำนวยความสะดวก
- ระบบรักษาความปลอดภัย/มาตรฐานสินค้า การมีระบบตรวจสอบและกำหนดมาตรฐานสินค้า

เกษตร

- วิจัยพัฒนาและนวัตกรรมทางด้านการเกษตร
- ระบบเครือข่าย ห่วงโซ่มูลค่าและคลัสเตอร์ในระดับกลุ่มสินค้าเกษตรและระดับชุมชน
- ระบบข้อมูล Digital Agriculture Economy
- ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า การมุ่งส่งเสริมเกษตรกรล่วงหน้าของอาเซียน

๑.๓ การปฏิรูปด้านกลไกและการบริหารจัดการ

- กลไกทางกฎหมาย กฎระเบียบ และสถาบันอื่นๆ
- กำหนดแผนยุทธศาสตร์/เป้าหมายระยะยาวสำหรับสินค้าเกษตรรายสาขา
- ยุทธศาสตร์/นโยบายพลังงานทางเลือกที่ชัดเจนและต่อเนื่อง
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตภาพ และโซนนิ่งพื้นที่
- ส่งเสริมพัฒนาและบริหารการบริหารจัดการของกลุ่มและเครือข่ายเกษตรกร
- ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์
- ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเกษตรกรต่างๆ ในระดับชุมชน
- บูรณาการหน่วยงานบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๑.๔ การปฏิรูปด้านการบริหารความเสี่ยงของเกษตรกร

- ประกันภัยพืชผล

๒. ข้อเสนอด้านกฎหมาย

- ๑) ร่าง พ.ร.บ. รายได้และสวัสดิการเกษตรกร พ.ศ.....
- ๒) ปฏิรูปโครงสร้างภาคเกษตรทั้งระบบ โดยเฉพาะระบบโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยอำนวยความสะดวกทางด้านเกษตรกรรม
- ๓) ปฏิรูประบบข้อมูล Digital Agriculture Economy
- ๔) ปฏิรูประบบความปลอดภัย/มาตรฐานสินค้า
- ๕) กำหนดแผนยุทธศาสตร์/เป้าหมายระยะยาวสำหรับสินค้าเกษตรรายสาขา
- ๖) เสนอร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อโคกระบือ พ.ศ.
- ๗) ร่าง พ.ร.บ. สมาพันธ์สหกรณ์เพื่อการเกษตรและวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.
- ๘) ร่าง พ.ร.บ. ปาล์มสน้ำมันแห่งชาติ
- ๙) ร่างพ.ร.บ. การประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

๑๐. วาระปฏิรูปที่ ๑๕ การสร้างสังคมผู้ประกอบการ

ประเด็นปัญหา

๑. ค่านิยมจิตวิญญาณและทักษะพื้นฐานของผู้ประกอบการเนื่องจากคนไทยโดยรวมยังขาดจิตวิญญาณในการทำการค้าผู้ประกอบการไทยที่อยู่ในระยะเรียนรู้/ทดลองมักไม่มีพื้นฐานความรู้ในการทำธุรกิจที่เพียงพอ
๒. ภาครัฐไม่สามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาใช้ประโยชน์และให้บริการอย่างเต็มที่ทำให้ขาดการขึ้นนำโอกาสทางธุรกิจบนฐานของข้อมูลการตลาด
๓. การบ่มเพาะผู้ประกอบการยังไม่ทั่วถึงและยังไม่ครบวงจรผู้ประกอบการรายย่อยจำนวนมากยังไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร
๔. การพัฒนาผู้ประกอบการยังไม่เอื้อให้สามารถเติบโตได้เต็มศักยภาพ
๕. เครือข่ายวิสาหกิจของไทยเป็นการรวมกลุ่มแบบหลวมๆไม่รองรับการแข่งขันที่จะเข้มข้น
๖. ขาดความสามารถในการสร้างและใช้นวัตกรรมเชิงพาณิชย์โดยผู้ประกอบการไทยยังขาดความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมซึ่งเป็นผลจากข้อจำกัดในการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี
๗. ปัจจัยแวดล้อมเชิงสถาบันที่เป็นข้อจำกัดโดยยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ประกอบการยังขาดเอกภาพในระดับชาติรวมทั้งกลไกการขับเคลื่อนนโยบายยังไม่บูรณาการทั้งภาครัฐเอกชนและภาคีเครือข่าย

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. ปฏิรูปด้านยุทธศาสตร์โดยผลักดันให้ “การสร้างสังคมผู้ประกอบการ” ให้เป็นวาระแห่งชาติและมียุทธศาสตร์ที่ระบุเป้าหมายรายภาคเศรษฐกิจ (สัดส่วนต่อGDP ประเทศ) กลุ่มสินค้าและบริการที่มุ่งเน้นชัดเจน
๒. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างคนให้มีจิตวิญญาณ(Entrepreneurial Spirit) และทักษะของผู้ประกอบการ
๓. ปฏิรูปกระบวนการส่งเสริมวิสาหกิจอย่างครบวงจร (Packaged) ทั้งที่เกิดใหม่และที่มีอยู่ให้เติบโตและแข่งขันได้จากระดับท้องถิ่นสู่สากลได้อย่างยั่งยืนในรูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม (Tailor-made)
๔. ปฏิรูปองค์กรและกลไกเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมวิสาหกิจอย่างมีประสิทธิภาพสู่เป้าหมายโดยภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้น
๕. ปฏิรูปกฎระเบียบให้เอื้อต่อการเติบโตของวิสาหกิจทุกระดับอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน

๑๑. วาระพัฒนาที่ ๓ : การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

ประเด็นปัญหา

๑. การขาดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศที่จริงจังและต่อเนื่อง
๒. การขาดระบบกลไกในการจูงใจสนับสนุนการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศทางด้านต่างๆ อย่างครบครันและเพียงพอรวมทั้งการแก้ปัญหาให้นักลงทุนในเชิงกฎหมาย ภาษีและประเทศปลายทางยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ
๓. การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญและนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศยังทำงานได้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอปฏิรูป

๑. กำหนดการให้นโยบายยุทธศาสตร์การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเป็นแผนนโยบายทางเศรษฐกิจที่สำคัญของชาติและมีการดำเนินการอย่างจริงจังแข่งขันและต่อเนื่อง
๒. การปรับปรุงขยายระบบกลไกในการจูงใจสนับสนุนการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแต่ละด้านอย่างครบครันและเพียงพอทั้งการเพิ่มงบประมาณ
๓. การปรับปรุงและขยายบทบาทขององค์กรกลไกระบบและกฎระเบียบในการส่งเสริมการลงทุนด้านการเจรจาทำข้อตกลงต่างๆ เพื่อคุ้มครองสนับสนุนแก้ไขปัญหา ภาษีและปลายทางและอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
๔. การใช้กลไกการประชาสัมพันธ์นโยบายยุทธศาสตร์การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศอย่างเข้มข้น

๑๒. วาระปฏิรูปที่ ๘ : การปฏิรูประบบและโครงสร้างภาษีอากร

ประเด็นและสภาพปัญหา

๑. การจัดเก็บภาษียังไม่ครบถ้วน (รายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน และอื่นๆ) และยังไม่มีการแบ่งอย่างชัดเจนระหว่างภาษีระดับชาติและระดับท้องถิ่น
๒. การจัดเก็บภาษีบางประเภทยังไม่ครอบคลุมผู้เสียภาษีเท่าที่ควร และยังมีกรณีหลีกเลี่ยงภาษีอยู่มาก
๓. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล มีอัตราภาษี เกณฑ์การคำนวณรายได้ และเกณฑ์การหักค่าใช้จ่าย/ค่าลดหย่อน ที่ไม่เป็นธรรม ไม่ส่งเสริมการแข่งขันกับต่างประเทศ และไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม
๔. ภาษีสรรพสามิตมีอัตราภาษี วิธีการคำนวณภาษี และการจัดเก็บที่ยุ่งยาก ขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน และไม่สอดคล้องกับระบบธุรกิจในปัจจุบัน
๕. ภาษีศุลกากรมีปัญหาการจัดเก็บโดยใช้ดุลพินิจมากเกินไป
๖. การอุทธรณ์ประเด็นภาษีอากรขาดความเป็นกลางและประสิทธิภาพ อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความล่าช้าในการพิจารณาอุทธรณ์
๗. มาตรการทางภาษียังไม่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเท่าที่ควร

ประเด็นการปฏิรูปและพัฒนา

๑. จัดให้มีภาษี ๒ ระดับ คือ ภาษีระดับชาติ และภาษีระดับท้องถิ่น
๒. จัดแบ่งภาษีท้องถิ่นให้เกิดรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. จัดเก็บภาษีให้ครบถ้วน (รายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน อื่นๆ) เพิ่มภาษีมรดก ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีสิ่งแวดล้อม และภาษีอื่นๆ เช่น “ภาษีสลากลอย”
๔. การบริหารจัดการเก็บภาษีที่ครอบคลุมครบถ้วนมากขึ้น
๕. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บ และป้องกันการหนีภาษี
 - ขึ้นทะเบียนผู้เสียภาษีให้ครอบคลุมผู้มีรายได้ทุกราย
 - ขยายฐานภาษี
 - จัดทำ Smart Card โดยภาครัฐ
 - จัดให้มีระบบเงินช่วยผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax) คู่ขนานไปกับระบบภาษีรายได้
๖. ยกย่องประมวลรัษฎากร
 - ปรับปรุงช่วงเงินได้ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางรายได้
 - ปรับปรุงอัตราภาษีทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลเพื่อความเป็นธรรม และความสามารถในการแข่งขันเทียบกับต่างประเทศ
 - หักค่าใช้จ่ายตามจริง และกำหนดค่าลดหย่อนให้เหมาะสม
 - ยกเลิกอากรแสตมป์ และพิจารณาใช้วิธีการเก็บรายได้ส่วนนี้ด้วยวิธีอื่นที่มีประสิทธิภาพและความสะดวกมากกว่า

๗. ปรับปรุงภาษีมูลค่าเพิ่ม

- ใช้ระบบ E-receipts และ E-Tax invoice เพื่อส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปยังสรรพากรโดยตรง
- พิจารณาให้กิจการประเภทสถาบันการเงินทั้งหมดเป็นกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอย่าง

เดียว

- ช่วยผู้ฝากขายสินค้าให้ได้รับความเป็นธรรม โดยยกเลิกธุรกรรมการโอนทรัพย์สินออกจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

๘. ปรับปรุงภาษีสรรพสามิต

- แก้ไขวิธีการคำนวณภาษี และวิธีการจัดเก็บ อำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการ โดยให้ใช้ระบบประเมินตนเอง แล้วทำการตรวจสอบภายหลัง

- เปลี่ยนฐานในการคำนวณภาษีเป็นราคาขายปลีกแนะนำ เพื่อป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี และสร้างความเป็นธรรม

- มีคณะกรรมการอุทธรณ์กลาง

๙. ปรับปรุงภาษีศุลกากร

- การแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับนานาประเทศ กำหนดโทษทางแพ่งสำหรับผู้ที่ไม่ได้เจตนาทำความผิด กำหนดฐานความผิดทางอาญาให้ชัดเจน

- การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดภาษีอากร หรือเขตส่งออก

๑๐. จัดตั้ง คณะกรรมการปฏิรูปภาษีอากรระดับชาติ เพื่อพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง

๑๓. วาระปฏิรูปที่ ๔ : การปฏิรูประบบงบประมาณ

ประเด็นและสภาพปัญหา

๑. นโยบายการคลังและการจัดทำงบประมาณครอบคลุมการใช้จ่ายภาครัฐไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังไม่คำนึงถึงรายจ่ายนอกงบประมาณ เช่น เงินกองทุนหมุนเวียน และรายจ่ายของรัฐวิสาหกิจที่อาจมีผลต่องบประมาณรายจ่าย

๒. การจัดทำงบประมาณไม่ให้ความสำคัญต่อภาระ และความเสี่ยงทางการคลังอย่างเหมาะสม ขาดการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการคลังและเศรษฐกิจจากมุมมองที่เป็นกลาง มีแนวโน้มที่มุ่งสร้างค่านิยมทางการเมือง (ประชานิยม) อันเป็นผลลบอย่างมากต่อเศรษฐกิจและภาระการคลัง

๓. กระบวนการบริหารและจัดทำงบประมาณขาดระบบการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสม ศักยภาพของรัฐสภาในการพิจารณางบประมาณยังด้อยกว่าฝ่ายบริหาร

๔. ระบบการบริหารจัดการงบประมาณขาดประสิทธิภาพ

ประเด็นการปฏิรูปและพัฒนา

๑. การพัฒนาการจัดทำงบประมาณเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบทางการคลัง
 - การพัฒนาการจัดทำงบประมาณเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบทางการคลัง โดยมีการจัดทำงบประมาณแบบสองขา (ทั้งรายรับ และรายจ่าย) และให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ระยะยาวของประเทศ
 - จัดทำงบประมาณระยะปานกลาง (๓ – ๕ ปี) โดยมีการติดตามและประเมินผลอย่างครบถ้วน
 - พิจารณาภาระการคลังที่รวมถึงทั้งเงินในงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
 - เสริมสร้างความสามารถของฝ่ายนิติบัญญัติในการวิเคราะห์และอนุมัติงบประมาณ โดยเสนอให้จัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา (Parliamentary Budget Office หรือ PBO) เพื่อเป็นหน่วยงานอิสระที่ช่วยฝ่ายนิติบัญญัติให้สามารถพิจารณางบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ข้อมูลแก่ประชาชนในการตรวจสอบการใช้จ่ายของภาครัฐ
๒. การพัฒนาการจัดทำงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส
 - เปิดเผยข้อมูลรายจ่าย ความเสี่ยงทางการคลัง ผลกระทบต่อหนี้สาธารณะ และสมมติฐานการวิเคราะห์อย่างครบถ้วน โดยจัดทำรายงานฉบับประชาชนที่สาธารณชนทั่วไปอ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งส่งเสริมความตระหนักรู้ของสาธารณชนถึงความยั่งยืนทางการคลัง
 - ส่งเสริมการจัดสรรวงเงินให้สอดคล้องกับความต้องการ และต้นทุนที่แท้จริง
 - ส่งเสริมให้มีการกำหนดราคาอ้างอิงที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐ (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนา และการจัดจ้างต่างๆ)
 - ขยายความรับผิดชอบให้ครอบคลุมไปถึงการเบิกจ่าย (เช่น การเบิกจ่ายล่าช้า เป็นต้น)
 - สร้างกลไกการจัดสรรงบประมาณระหว่างปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

๑๔. วาระพัฒนาที่ ๑ : การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นและสภาพปัญหา

๑. แหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอ ขาดประสิทธิภาพการบริหารจัดการและเสื่อมโทรม
๒. การคมนาคมและเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวขาดคุณภาพและมาตรฐาน
๓. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานการท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอ
๔. บริการด้านการท่องเที่ยวขาดมาตรฐาน ผิดกฎหมาย และประสบปัญหากับภัยคุกคาม
๕. บุคลากรทางการท่องเที่ยวไม่เพียงพอทั้งเชิงคุณภาพ ปริมาณและมีรายได้ต่ำ
๖. ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการท่องเที่ยว และการหลอกลวงนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอการปฏิรูปและพัฒนา

๑. ปฏิรูปวิสัยทัศน์ของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นเป้าหมายรายได้และคุณภาพนักท่องเที่ยว จัดแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ได้มาตรฐานสากล กระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมและสนับสนุนการดำเนินการของชุมชน
๒. การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (Restructuring) โดย
 - ๑) ปรับให้คณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (กทช.) ให้ลดจำนวนกรมเพื่อให้เกิดความคล่องตัว กำหนดทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ให้มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีการขับเคลื่อนแผนให้เป็นรูปธรรม บูรณาการงบประมาณให้สอดคล้องกับแผน สนับสนุนให้มีการตั้งคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวระดับพื้นที่
 - ๒) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นหน่วยราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการฯ เป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีตำแหน่งเทียบเท่าระดับปลัดกระทรวง ให้มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งแนวราบและแนวตั้ง รวมทั้งการเจรจาและดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยมีหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์และพัฒนา ประสานและดูแล บริการกองทุนการท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพของผู้ประกอบการเอกชน และสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ มีบทบาทตั้งแต่การกำหนดนโยบาย สร้างข้อกำหนด กำกับดูแล รวมทั้งมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน
๓. พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยการสนับสนุนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ศึกษาและเผยแพร่ภูมิประวัติ ตำนาน ต่างๆ จัดทำแผนพัฒนาคัลเจอร์ พัฒนาเขตเศรษฐกิจการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมการขยายธุรกิจการท่องเที่ยวไทยไปต่างประเทศ

๑๕. วาระพัฒนาที่ ๖ : การเป็นศูนย์กลางอาเซียน (ASEAN Hub)

ประเด็นและสภาพปัญหา

๑. เศรษฐกิจโลกอยู่ระหว่างการปรับตัวครั้งใหญ่โดยเศรษฐกิจเอเชียจะเป็นหนึ่งในผู้นำควบคู่กับอเมริกาและยุโรป ความเจริญเติบโตหันไปสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในเอเชีย
๒. อาเซียนจะเป็นจุดนัดพบของกระแสเศรษฐกิจใหม่ เพราะประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Asia ซึ่งได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี) ใช้นโยบาย “มองทางตะวันตก” (Look west) เอเชียใต้ (โดยเฉพาะอินเดีย) ใช้นโยบาย “ทำไปทางตะวันออก” (Act East)
๓. อาเซียนจึงควรเป็นแกนของระบบที่จะใช้ในการบริหารภูมิภาคเอเชีย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยใช้ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ที่ตั้งขึ้นมาปลายปี๒๕๕๘นี้ เป็นฐาน (Platform)
๔. ประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะใช้อาเซียนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย
๕. โครงสร้างระบบการทำงานโดยเฉพาะด้านต่างประเทศยังขาดความเป็นเอกภาพ เพราะระบบบริหารราชการแบ่งหน้าที่เป็นด้านๆ ขาดเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน
๖. ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย
๗. กลไกที่มีอยู่ เช่น คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การประสานไม่มีเอกภาพ
๘. ระบบกฎหมายของประเทศไทยซับซ้อน
๙. ภาคเอกชนขาดการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับภาครัฐ ทั้งในระดับประเทศและในระดับอาเซียน ขาดความรู้ เกี่ยวกับธุรกิจเชิงลึก (Business Intelligence)

ข้อเสนอและแนวทางดำเนินการ

๑. ปรับทัศนคติเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมในภูมิภาคอาเซียน ด้าน การขนส่งทางอากาศ ตั้งระบบเครือข่ายพันธมิตรด้านคมนาคมทางอากาศร่วมกัน (ASEAN Air Transport Alliance) การขนส่งทางน้ำ การศึกษาความเป็นไปได้เรื่องคอคอดกระและท่าเรือน้ำลึกที่ทวาย ต่อไป การขนส่งทางบก ควรสร้างความเป็นเลิศทางด้าน การตรวจสอบและมาตรฐานด้านการขนส่ง สร้าง Broadband Superhighway คาดจากมหาสมุทรอินเดียผ่านเมียนมา ไทย กัมพูชาและเวียดนาม และขอ ตั้งศูนย์เชื่อมโยงอาเซียน ASEAN Center for Connectivity ในไทย
๓. ยุทธศาสตร์รายอุตสาหกรรมในอาเซียน
 - กลุ่ม Priority Integration Sectors ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมสินค้าแปรรูปเกษตร (Agro-based Products) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ชิ้นส่วนยานยนต์
 - กลุ่มที่ประเทศไทยได้เปรียบ เช่น การค้าปลีกและค้าส่ง บริการด้านการเงิน และ อสังหาริมทรัพย์
๔. เชื่อมความร่วมมือในภูมิภาคย่อยในกรอบต่าง ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคย่อยลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region -GMS) และ Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation – BIMSTEC

๕. ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน ตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมตามแนวชายแดน (Joint Economic Development Area – JEDA)

๖. ยกย่องคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติด้านเศรษฐกิจให้มีผู้แทนภาคเอกชนเป็นและภาคส่วนอื่น กรรมการด้วย ให้เป็นรองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจเป็นประธาน ให้มีรัฐมนตรีฝ่ายกิจการอาเซียนด้านเศรษฐกิจ เป็นผู้ประสานงานและมีสำนักงานที่มีผู้บริหารระดับสูงเป็นหัวหน้าช่วยประสานงาน

๗. ให้เอกชนมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์และดำเนินการ

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
คณะอนุกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
และประเด็นอื่นด้านเศรษฐกิจ

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

๑. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวพจนีย์ ธนวานิช	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายไกรฤทธิ บุญเกียรติ	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกนกฤช หิรัญกิจ	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายไพบุลย์ นลินทรางกูร	โฆษกกรรมการ
๗. ศาสตราจารย์พิเศษ กิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์	โฆษกกรรมการ
๘. นายจรูญ จึงยิ่งเรืองรุ่ง	กรรมการ
๙. นายจิรวัดน์ เวียงดำน	กรรมการ
๑๐. นายชัยวัฒน์ ลิ้มปวรรณธะ	กรรมการ
๑๑. นายชาติ ตั้งจิรวงษ์	กรรมการ
๑๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	กรรมการ
๑๓. นายอรรณ อัครสุธีรกุล	กรรมการ
๑๔. นายนิมิต สิทธิไทรย์	กรรมการ
๑๕. นายนำชัย กฤษณาสกุล	กรรมการ
๑๖. นางประภา เหวตระกูล ศรีนวลนัด	กรรมการ
๑๗. นางประภาศรี สุฉันทบุตร	กรรมการ
๑๘. พลเอกประยุทธ์ รัตมีแพทย์	กรรมการ
๑๙. นายพนา ทองมีอาคม	กรรมการ
๒๐. นายพรชัย มุ่งเจริญพร	กรรมการ
๒๑. นายพรายพล คุ้มทรัพย์	กรรมการ
๒๒. นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๒๓. นายศิริ จิระพงษ์พันธ์	กรรมการ
๒๔. นายธวัชชัย ยงกิตติกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๕. นายพิสิฐ ลี้อาธรรม	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจระหว่างประเทศและประเด็นอื่นด้านเศรษฐกิจ

๑. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายพนา ทองมีอาคม	อนุกรรมการ
๓. นายชัยวัฒน์ ลิ้มปีวรรณธะ	อนุกรรมการ
๔. นายสมพรต สาระโกเศศ	อนุกรรมการ
๕. นายธันวา มหิทธิวาณิชชา	อนุกรรมการ
๖. นายฐากร บุญญ์พันธ์	อนุกรรมการ
๗. นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช	อนุกรรมการ
๘. นายสรรเพชญ ศลิษฐ์อรรถกร	อนุกรรมการ
๙. นายสมภพ ธีระสานต์	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวชลจิต วรวิงโส วีรกุล	อนุกรรมการ
๑๑. นางสาวปิยพัชร์ สีนพงค์นาคพร	อนุกรรมการ
๑๒. นายธีรชัย ชุติมันต์	อนุกรรมการ
๑๓. พันเอก กฤษฏา เทอดพงษ์	อนุกรรมการ
๑๔. นายพิชิต อัคราทิตย์	อนุกรรมการ

